

บทที่ ๓

หลักพุทธธรรมสำหรับแก้ปัญหาและส่งเสริมธุรกิจบริการอยู่ซ่อมรถยนต์

ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักพุทธธรรมสำหรับแก้ปัญหาและส่งเสริมธุรกิจบริการอยู่ซ่อมรถยนต์ จากวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา ตำรา เอกสารวิชาการ หนังสือ บทความ วิทยานิพนธ์ และงานวิจัย รวมทั้งข้อมูลจากสื่ออินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์และนักการศึกษาทางพระพุทธศาสนา พอเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย ตามหัวข้อต่อไปนี้

๑. ความหมายของหลักพุทธธรรมสำหรับธุรกิจบริการอยู่ซ่อมรถยนต์
๒. หลักพุทธธรรมสำหรับแก้ปัญหาธุรกิจบริการอยู่ซ่อมรถยนต์
๓. หลักพุทธธรรมสำหรับส่งเสริมธุรกิจบริการอยู่ซ่อมรถยนต์

๓.๑ ความหมายของหลักพุทธธรรมสำหรับธุรกิจบริการอยู่ซ่อมรถยนต์

ความหมาย

พระพุทธศาสนาเป็นอณุมณีที่ทรงคุณค่าระดับโลกนี้และอยู่คู่สังคมไทยมาเป็นเวลานาน อณุมณีเหล่านั้น เรียกรวมกันว่า พระรัตนตรัย ซึ่งประกอบไปด้วย พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ เป็นที่พึ่งที่ระลึกของพุทธศาสนิกชนทั่วโลก พระพุทธ ทรงคุณค่าในด้าน พระวิสุทธิคุณ พระปัญญาธิคุณ และพระมหากรุณาธิคุณ พระธรรม ทรงคุณค่าในด้าน คำสั่งและคำสอน พระสงฆ์ ทรงคุณค่าในด้าน สืบสานและสืบทอดทั้งคำสั่งและคำสอนของพระพุทธ (สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า) พระองค์นั้น คำสั่งและคำสอนเหล่านั้น ได้แก่ พระพุทธศาสนา หรือ หลักพุทธธรรม เมื่อได้ทราบคุณค่าในพระรัตนตรัยพอสังเขปแล้ว จะได้กล่าวถึงความหมายของคำว่า พุทธศาสนาและหลักพุทธธรรม ตามคำของนักปราชญ์หลายท่านได้นิยามไว้ ดังต่อไปนี้

พระพุทธศาสนามีความหมายตรงตามคำแปลโดยพยัญชนะของคำว่า “พระพุทธศาสนา” นั้นเองว่า “คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า” ก่อนพุทธปรินิพพานพระพุทธเจ้าไม่ได้แต่งตั้งพระภิกษุรูปใดเป็นศาสดาแทนพระองค์ แต่ได้มอบหมายให้ชาวพุทธรู้จักกันว่า พระธรรมวินัยจะเป็นศาสดาแทนพระองค์ ดังพระพุทธพจน์ที่ทรงพระดำรัสต่อพระอานนท์ว่า “ดูก่อนอานนท์ ธรรมและวินัยใด ที่เราได้แสดงแล้วและบัญญัติแล้วแก่เธอทั้งหลาย ธรรมและวินัยนั้น จักเป็นศาสดาของเธอทั้งหลาย โดยกาลที่เราล่วงลับไป” โดยนัยนี้ พระพุทธพจน์ จึงเป็นทั้งพระพุทธศาสนาคือคำตรัสสอนของพระพุทธเจ้า และอารังสยิตพระศาสนา โดยทรงไว้และประกาศพระธรรมวินัยแทนพระพุทธองค์^๑

พระพุทธศาสนามีแนวความคิดและวิถีทางแห่งการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติและชีวิตรอบด้าน ซึ่งนับได้ว่า เป็นกระบวนการแห่งความสัมพันธ์กันของทุกสิ่งในโลก ดังนั้นคำสอนของ

^๑ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), พระไตรปิฎก : สิ่งที่ชาวพุทธต้องรู้, (นนทบุรี : บริษัท เอส อาร์ พรินติ้ง แมส โปรดักส์ จำกัด, ๒๕๔๗), หน้า ๔.

พระพุทธศาสนาจึงมีฐานะเป็นองค์ความรู้ ระบบศีลธรรม จริยศาสตร์ จิตวิทยา และปรัชญาที่มีเป้าหมาย เพื่อเข้าถึงสัจจะที่เกิดจากความเพียรพยายามค้นคว้าและทดลองด้วยการปฏิบัติของเจ้าชายสิทธัตถะจนได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วพระองค์ได้ทรงแสดงความรู้ที่ทรงค้นพบและปฏิบัติมาตลอดพระชนม์ชีพของพระองค์แก่ชาวโลกเพื่อประโยชน์สุขและความองอาจแห่งมนุษยชาติและสังคมโดยรวม^๒

พระพุทธศาสนาเป็นคำสอนสายกลางหรือสอนความพอดี ในเรื่องนี้ก็เช่นเดียวกับเรื่องอื่นๆ คำสอนในพระพุทธศาสนาดำเนินสายกลาง ระหว่างการเพิกเฉยไม่ใส่ใจเสียเลยต่อเรื่องที่จะต้องปฏิบัติในชีวิตประจำวัน กับการตรากตรำปฏิบัติเป็นกฎข้อบังคับที่เคร่งตึงตายตัว พระพุทธศาสนาสอนแนวทางความประพฤติตามหลักสัจธรรมที่เป็นอภิปรัชญา ว่าด้วยประโยชน์สุขที่พึงได้ อันเกิดจากการอยู่ร่วมสัมพันธ์กันโดยใช้ปัญญาด้วยเมตตากรุณา และพร้อมกันนั้นก็มุ่งให้บรรลุถึงอิสรภาพทางจิตปัญญาที่เป็นจุดหมายสูงสุดถึงขั้นที่ทำให้อยู่ในโลกได้โดยไม่ติดโลกหรืออยู่เหนือโลก^๓

พระพุทธศาสนา เป็นศาสนาแห่งการกระทำ (กรรมวาจา และกิริยวาจา) เป็นศาสนาแห่งความเพียรพยายาม (วิริยวาจา) ไม่ใช่ศาสนาแห่งการอ่อนน้อมปรารถนา หรือ ศาสนาแห่งความหวัง หวังกังวล การสั่งสอนธรรมของพระพุทธเจ้า ทรงมุ่งผลในทางปฏิบัติ ให้ทุกคนจัดการกับชีวิตที่เป็นอยู่จริงๆ ในโลกนี้ และเริ่มแต่บัดนี้ ความรู้ในหลักที่ว่า มัชฌิมนิเทศนา กัฏฐิ การประพฤติตามมรรคาที่เรียกว่า มัชฌิมาปฏิปทา กัฏฐิ เป็นสิ่งที่ทุกคนไม่ว่าจะอยู่ในสภาพและระดับชีวิตอย่างไร สามารถเข้าใจและนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ได้ตามสมควร แก่สภาพและระดับชีวิตนั้น ๆ ถ้าความห่วงใย ในเรื่องชีวิตหลังจากโลกนี้มีอยู่ ก็จงทำชีวิตตั้งงามอย่างที่ต้องการนั้น ให้เกิดมีเป็นจริง เป็นจังขึ้นมา ด้วยการประพฤติปฏิบัติแต่บัดนี้ จงมั่นใจตนเองว่าจะไปดี โดยไม่ต้องกังวลหรือหวาดหวั่น ต่อโลกหน้านั้นเลย ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันโดยธรรมชาติ ที่จะเข้าถึงผลสำเร็จเหล่านี้ แม้ความสามารถจะต่างกัน ทุกคนจึงควรได้รับโอกาสเท่าเทียมกัน ที่จะสร้างผลสำเร็จนั้น ตามความสามารถของตน และความสามารถนั้น ก็เป็นสิ่งดัดแปลงเพิ่มพูนได้ จึงควรให้ทุกคนมีโอกาสที่จะพัฒนาความสามารถ ของตนอย่างดีที่สุด และแม้ว่า ผลสำเร็จที่แท้จริง ทุกคนจะต้องทำด้วยตนเอง โดยตระหนักในความรับผิดชอบของตนอย่างเต็มที่ แต่ทุกคนก็เป็นอุปกรณ์ในการ ช่วยตนเองของคนอื่นได้^๔

คำว่า พุทธ หรือ พุทธะ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผู้ตรัสรู้, ผู้ตื่นแล้ว, ผู้เบิกบานแล้ว, ใช้เฉพาะเป็นพระนามของพระบรมศาสดาแห่งพระพุทธศาสนา เรียกเป็นสามัญว่า พระพุทธเจ้า^๕

^๒ กัลยธิดา สรรพสัมฤทธิ์, “นักธุรกิจกับพระพุทธศาสนา”, สารนิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาศาสนาศึกษา (วิทยาลัยศาสนศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล), ๒๕๔๗, หน้า ๑.

^๓ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), ธรรมนุญชีวิตเพื่อชีวิตที่ดีงาม, (นครปฐม : ระฆังทอง, ๒๕๕๗), หน้า ๖.

^๔ พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), พุทธธรรม, (กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๑), หน้า ๕.

^๕ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๕๒, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์ จำกัด), หน้า ๗๙๕.

ธรรม หมายถึง คุณความดี เช่น เป็นคนมีธรรมะ เป็นคนมีศีลมีธรรม คำสั่งสอนในศาสนา เช่น แสดงธรรม ฟังธรรม ธรรมะของพระพุทธเจ้า หลักประพฤติปฏิบัติในศาสนา เช่น ปฏิบัติธรรม ประพฤติธรรม ความความจริง เช่น ได้ดวงตาเห็นธรรม ความยุติธรรม ความถูกต้อง เช่น เป็นธรรมในสังคม กฎ กฎเกณฑ์ เช่น ธรรมะแห่งหมู่คณะ กฎหมาย เช่น ธรรมะระหว่างประเทศ สิ่งทั้งหลายสิ่งของ เช่น เครื่องไทยธรรม. (ส. ธรรม ป. ธรรม). คำประกอบท้ายคำที่เป็นนามธรรม เมื่อประกอบแล้วมีความหมายไม่ต่างไปจากคำศัพท์เดิม เช่น วัฒนธรรม อารยธรรม.น. สมณศักดิ์พระราชอาคันตุกะ สูงกว่าชั้นเทพ ต่ำกว่าชั้นหิรัญบัฏ เรียกว่า ชั้นธรรม เช่น พระธรรมโกศาจารย์ พระธรรมเจดีย์.[ทำ ทำมะ] น. คุณความดี เช่น เป็นคนมีธรรมะ เป็นคนมีศีลมีธรรม, คำสั่งสอนในศาสนา เช่น แสดงธรรม ฟังธรรม ธรรมะของพระพุทธเจ้า, หลักประพฤติปฏิบัติในศาสนา เช่น ปฏิบัติธรรม ประพฤติธรรม, ความความจริง เช่น ได้ดวงตาเห็นธรรม, ความยุติธรรม ความถูกต้อง เช่น เป็นธรรมในสังคม, กฎ กฎเกณฑ์ เช่น ธรรมะแห่งหมู่คณะ, กฎหมาย เช่น ธรรมะระหว่างประเทศ^๖

คำว่า “พุทธธรรม” ได้แก่ “พระธรรม” คือ คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ได้รับการรวบรวมไว้จำนวนมากมายถึง ๘๔,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ เป็นกุญแจไขสู่ความจริงตามธรรมชาติของสรรพสิ่ง เนื้อหาส่วนใหญ่แสดงถึง ทั้งเหตุและผลของสรรพสิ่ง รวมถึงความทุกข์และวิธีการดับทุกข์ ได้มีนักปราชญ์ได้ให้ความหมายไว้ ดังต่อไปนี้^๗

“คำว่า “หลักพุทธธรรม” ในงานวิจัยนี้หมายถึง ธรรม หลักธรรม คำสอน ที่เชื่อกันว่า เป็นผลแห่งการค้นคว้า เป็นภูมิรู้ ภูมิปัญญา ของพระพุทธองค์ ที่ถูกถ่ายทอดสืบต่อมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒๕๖๐ ปีแล้ว และได้ชื่อว่า เป็นภูมิปัญญาโลก เป็นภูมิปัญญาของมนุษยชาติ เป็นมรดกโลก ที่หาค่ามิได้

วิกิพีเดีย^๘ กล่าวว่า “พุทธธรรม” หรือ พระธรรม หมายถึง ธรรม ซึ่งพระพุทธเจ้าทรงค้นพบ และนำออกเผยแผ่ หรือคำสอนของพระพุทธเจ้า เกี่ยวกับความจริงตามธรรมชาติของทุกข์และ วิธีการดับทุกข์ พุทธธรรม ของพระพุทธเจ้านั้นแต่เริ่มสืบทอดกันด้วยวิธีท่องจำแบบปากต่อปาก สมัยต่อมาจึงได้มีการบันทึกไว้เป็นตัวอักษร คัมภีร์ที่บันทึกพุทธธรรมนั้น เรียกว่า พระไตรปิฎก และมีคำอธิบายจัดไว้เป็นหมวดคัมภีร์ เรียกชื่อต่างๆ อาทิ อรรถกถา ฎีกา อนุฎีกา เป็นต้น

ธรรม ที่พระพุทธเจ้าทรงค้นพบนั้น คำว่า “ค้นพบ” ย่อมหมายถึง “ธรรม” เป็นสิ่งที่มีอยู่เดิม มีมาก่อน ไม่ได้เกิดขึ้นพร้อมพระพุทธองค์ แต่เป็นธรรมชาติที่เกิดขึ้นก่อนที่พระพุทธองค์จะตรัสรู้ อาจพอกกล่าวได้ว่า การเรียนรู้ ธรรม ก็คือการรับรู้ธรรมดาโลก เรียนรู้สิ่งที่เป็นปกติที่มีบ่อเกิดที่มาจากมาอย่างไร และไปอย่างไร เพราะหลักธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ได้ตรัสสอนไว้กว่าสองพันปีที่ผ่านมาเป็น “สัจธรรม” เพราะ “คนเราจะล่วงพ้นความทุกข์ได้ เพราะความเพียรในการทำ ความดี” ผู้ใส่ใจในธรรมเท่านั้น ถึงจะรู้ถ่องแท้

^๖ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๔๒, หน้า ๕๕๓.

^๗ โลกวิจวนแห่งความคิดของ Marin & Meine Lieber.[ออนไลน์]. แหล่งที่มา :[https://marin๒๒๒.wordpress.com/๒๐๑๐/๐๓/๐๕/ความรู้ด้านหลักพุทธธรรม, \[สืบค้นเมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐\].](https://marin๒๒๒.wordpress.com/๒๐๑๐/๐๓/๐๕/ความรู้ด้านหลักพุทธธรรม, [สืบค้นเมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐].)

^๘ วิกิพีเดีย, สารานุกรมเสรี, พุทธธรรม, <http://th.wikipedia.org/wiki/> [สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๕๙].

หลักการของพุทธธรรม พุทธธรรมมีหลักการว่า ไม่ว่าพระพุทธเจ้าจะอุบัติขึ้นหรือไม่ก็ตาม ความจริงก็ดำรงอยู่ตามธรรมดาของมันอย่างเป็นกลางๆ พระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้คือ ค้นพบความจริงนั้นแล้วนำมาเปิดเผยไว้ สารของความจริงนี้ก็คือ (ความเป็นไปตาม) ธรรมดาแห่งเหตุปัจจัย หรือ กระบวนการแห่งเหตุปัจจัย ผู้ที่มองสิ่งทั้งหลายตามที่มีนเป็น ไม่ใช่มองตามที่ตนอยากหรือไม่อยาก ให้มันเป็น จึงจะเข้าใจความจริงที่เป็นกลางนี้ได้ เมื่อเข้าใจธรรมที่เป็นกลางนี้แล้ว ก็ย่อมมองเห็นความจริงอย่างกว้างๆ ครอบคลุมทั่วไปทั้งหมด มีทัศนะเปิดกว้าง หลุดพ้นเป็นอิสระอย่างแท้จริง โดยหลุดพ้นทั้งทางจิต คือจิตหลุดพ้นจากสิ่งบีบคั้นครอบงำที่เรียกว่ากิเลสและความทุกข์ กลายเป็นจิตที่ปลอดโปร่ง เบิกบาน เป็นสุข และด้านปัญญา คือ หลุดพ้นด้วยรู้เท่าทันธรรมดา แล้วมองเห็นตัวความจริงที่ล้วนๆบริสุทธิ์ ไม่มีกิเลสเคลือบแคลงหรือทำให้เอนเอียงและรู้ชัดแจ้งที่ความจริงโดยตรง

ลักษณะสำคัญของหลักพุทธธรรม พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) ได้กล่าวถึงลักษณะของพุทธธรรม สรุปได้ดังนี้

คำสอนเป็นกลาง ปฏิบัติสายกลาง หรือลักษณะที่เป็นสายกลาง ไม่สุดโต่งในทางความคิด หรือสุดโต่งในทางปฏิบัติตน เห็นความสำคัญทางด้านจิตใจ และทางด้านร่างกายซึ่งสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ได้ จึงวางข้อปฏิบัติที่เรียกว่า มัชฌิมาปฏิปทา แปลว่า ทางสายกลางหรือ ข้อปฏิบัติที่เป็นสายกลาง (มรรคมีองค์ ๘) คือความพอดีและทัศนะเกี่ยวกับ สังขธรรม ก็เป็นกลาง ความจริงที่เป็นกลางตามเหตุปัจจัยไม่ขึ้นกับใคร (เรียกว่า ปฏิจจสมุปบาท)

พุทธธรรมมีหลักการเป็นสากล หรือสอนหลักความจริงที่เป็นสากล ความจริงเป็นสิ่งที่มิอยู่ตามธรรมดา คือธรรมดาของสิ่งทั้งหลายเป็นเช่นนั้นเอง เรียกว่าเป็นกฎธรรมชาติ ในทางปฏิบัติสอนให้คนมีเมตตากรุณาอย่างเป็นสากล ชาวพุทธต้องมีความเมตตากรุณาต่อสรรพสัตว์ทั่วกันหมดไม่เลือกพวกเขาพวกใคร

พุทธธรรมให้ความสำคัญของสาระ (ธรรม) และรูปแบบ (วินัย) ธรรมวินัยจึงเป็นข้อหนึ่งของพุทธศาสนา ต้องมีทั้งสองอย่าง ธรรมเป็นหลักความจริง ซึ่งมีอยู่แล้วตามธรรมดาของมัน และเป็นสิ่งที่ผู้ศึกษาปฏิบัติสามารถเข้าถึงได้ ส่วนวินัย เป็นกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ กติกา หรือข้อบัญญัติที่กำหนดขึ้นเพื่อให้คนในสังคมประพฤติปฏิบัติ เพื่อความเจริญ และความสงบสุข วินัยเปรียบได้กับศีล เช่น ศีล ๕ เป็นต้น

พุทธธรรมสอนหลักกรรม พระพุทธศาสนายึดเอาการกระทำหรือความประพฤติเป็นเครื่องจำแนกคน ไม่แบ่งแยกด้วยชาติกำเนิด ผิวพรรณ เน้นการรับผิดชอบต่อการกระทำของตน ไม่ขัดทอดสิ่งภายนอก มีการสำรวจตนเองเป็นเบื้องต้นก่อน นอกจากนี้สอนหลักกรรมให้รู้จักพึ่งตนเอง ไม่ฝากไว้กับโชคชะตา กรรมสอนคู่กับความเพียร ความสำเร็จเกิดขึ้นได้ จากความเพียร และจากการกระทำตามทางของเหตุและผล

สอนให้มองความจริงโดยแยกแยะจำแนกครบทุกด้านทุกมุม ตัวอย่างเช่น มีผู้ถามเรื่อง การพูดว่าสิ่งใดควรพูด สิ่งใดไม่ควรพูด พระพุทธองค์ตรัสแยกแยะให้ฟังว่า “วาจาใดไม่จริง ไม่เป็นประโยชน์ ไม่ถูกใจผู้ฟัง พระองค์ไม่ตรัส วาจาใดเป็นคำจริง ไม่เป็นประโยชน์ ไม่ถูกใจผู้ฟัง พระองค์ไม่ตรัส วาจาใดเป็นคำจริง เป็นประโยชน์ ไม่ถูกใจผู้ฟัง พระองค์เลือกกาลที่จะตรัส วาจาใดไม่จริง ไม่เป็นประโยชน์ ถูกใจผู้ฟัง พระองค์ไม่ตรัส วาจาใดเป็นคำจริง ไม่เป็นประโยชน์ ถูกใจผู้ฟัง พระองค์ไม่

ตรัส และ วาจาใดเป็นคำจริง เป็นประโยชน์ ถูกใจผู้ฟัง พระองค์เลือกกาลที่จะตรัส”^๙ ลักษณะท่าทีของการสนองตอบหรือปฏิกิริยา ต่อสิ่งทั้งหลายแบบชาวพุทธ ต้องมองอย่างวิเคราะห์ แยกแยะ จำแนก แจกแจง ครบทุกด้าน

หลักการสำคัญของพุทธศาสนา คือ มุ่งอิสรภาพ ดังพุทธพจน์ว่า “มหาสมุทรแม้จะกว้างใหญ่เพียงใดก็ตาม แต่น้ำในมหาสมุทรที่มากมายนั้น มีรสเดียวคือรสเค็มฉ่ำใด ธรรมวินัยของพระองค์ที่สอนไว้มากมาย ทั้งหมดก็มีรสเดียว คือวิมุตติส ได้แก่ ความหลุดพ้นจากทุกข์และปวงกิเลส ฉะนั้น”^{๑๐}

เป็นศาสนาแห่งปัญญา ดังพุทธพจน์ว่า “ธรรมทั้งหลายทั้งปวงมีปัญญาเป็นยอดยิ่ง”^{๑๑} หลักปัญญาสำคัญ เพราะปัญญาเป็นตัวตัดสินในการเข้าถึงจุดหมายของพระพุทธศาสนา โดยให้ความสำคัญแก่ศรัทธา ศีล สมาธิ ว่าเป็นปัจจัยที่ขาดไม่ได้เพื่อเข้าถึงจุดหมาย โดยมีปัญญาเป็นตัวตัดสินสูงสุด นั่นคือ ศรัทธา ก็ขาดปัญญาไม่ได้ ศีล ก็เพื่อประดับประดาจนเกิดปัญญา สมาธิ ก็ต้องนำไปสู่ปัญญา มิฉะนั้นจะหลงผิด หลงทาง ปัญญา จึงเป็นคุณธรรมสำคัญ เป็นเอก ปัญญาในขั้นสูงสุดคือปัญญาในขั้นที่รู้เท่าทันสังขาร เรียกว่า วิปัสสนาปัญญา

สอนหลักอนัตตา พระพุทธศาสนาประกาศหลักสำคัญเกี่ยวกับความจริงของสิ่งทั้งหลายหรือของสภาวะธรรมต่างๆ คือ หลักอนัตตา เป็นหลักใหม่ที่โลกไม่เคยค้นพบมาก่อน ความยึดติดในอัตตาหรือตัวตนเป็นสิ่งฝังลึกแนบแน่นในจิตใจมนุษย์ แต่แท้จริงผู้มีปัญญาเห็นว่าสิ่งทั้งหลายที่ดำรงอยู่เป็นไปตามธรรมดาของมันไม่มีใครเป็นเจ้าของ ไม่สามารถบังคับให้เป็นไปตามใจปรารถนาได้เลย

การมีทัศนคติที่มองสิ่งทั้งหลายตามความสัมพันธ์แห่งเหตุและปัจจัย เชื่อมโยงกัน อิงอาศัยกันเป็นไปตามธรรมดาแห่งเหตุปัจจัยนั่นเอง

ยืนยันในศักยภาพสูงสุดของมนุษย์ เชื่อว่ามนุษย์ประเสริฐด้วยการฝึกฝนพัฒนา เมื่อพัฒนาแล้วก็เป็นผู้ประเสริฐสุด ดังพุทธพจน์ว่า ผู้ที่ฝึกแล้วเป็นผู้ประเสริฐสุดในหมู่มนุษย์ (ทณโต เสฏโฐ มนุสเสสุ) และเมื่อฝึกดีแล้วมนุษย์ก็จะประเสริฐกว่าเทพทั้งหลาย พระพุทธองค์ฝึกพระองค์ดีแล้ว แม้เทพทั้งหลายก็นอมนมัสการ^{๑๒}

เป็นศาสนาแห่งการศึกษา นำเอาการศึกษาเข้ามาเป็นสาระสำคัญ เป็นเนื้อแท้ของการดำเนินชีวิต หลักปฏิบัติทั้งหมดในพระพุทธศาสนาเรียกว่า มรรค หมายถึงทางดำเนินชีวิต ดังนั้นวิถีชีวิตของชาวพุทธ คือ การดำเนินชีวิตตามมรรคมองค์ ๘ เรียกว่า ศีล สมาธิ ปัญญา หรือไตรสิกขา ในที่สุดจะบรรลุจุดหมายแห่งชีวิตที่ตั้งาม เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

ให้ความสำคัญทั้งแก่ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายในได้แก่ โยนิโสมนสิการ คือ การคิดใคร่ครวญในธรรมโดยแยบคาย ลึกซึ้ง อย่างผู้มีปัญญา คือรู้จักคิด คิดเป็น ปัจจัยภายนอกได้แก่ กัลยาณมิตรที่ดี มีครูอาจารย์ที่ดี มีพ่อแม่ที่ดี ให้ความรู้ที่ถูกต้อง เป็นตัวอย่างที่ดี มีแหล่งความรู้ มีสื่อมวลชนที่ให้สติปัญญา

^๙ ม.ม. (ไทย) ๑๓/๘๖/๘๗.

^{๑๐} อง.อภฺรฺก. (ไทย) ๒๓/๑๙/๒๔๖.

^{๑๑} อง.เอกาทสก. (ไทย) ๒๔/๕๘/๑๒๙.

^{๑๒} พุ.ธ. (ไทย) ๒๕/๓๒๐/๓๓.

สอนให้ตื่นตัวด้วยความไม่ประมาท พระพุทธเจ้าทรงเน้นย้ำ อปัมาทธรรม หรือ ความไม่ประมาท ถึงกับตรัสเป็นปัจฉิมวาจา คือพระดำรัสสุดท้ายก่อนจะปรินิพพาน ว่า “สังขารทั้งหลายมีความเสื่อมสลายไปเป็นธรรมดา เธอทั้งหลายจงยังความไม่ประมาทให้ถึงพร้อมเถิด”^{๑๓}

สอนให้เห็นทุกข์ แต่เป็นสุข นั่นคือพระพุทธศาสนาสอนให้มองเห็นความทุกข์ แต่ให้ปฏิบัติด้วยความสุข (ทุกข์ สอนไว้ในหลักไตรสิกขา คือ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา และ ทุกข์ ในหลักอริยสัจ ๔ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค) เมื่อความทุกข์มีอยู่จริง พระพุทธศาสนาก็สอนให้เผชิญหน้าความทุกข์นั้นไม่เลียงหนี แต่ให้มองดูทุกข์นั้นด้วยความรู้เท่าทัน จึงทำให้มีจิตใจปลอดโปร่ง เป็นอิสระ มีปัญญา ไม่ถูกทุกข์บีบคั้น

มุ่งประโยชน์สุขเพื่อมวลชน พระพุทธเจ้าทรงตรัสหลักนี้เสมอ เมื่อเริ่มประกาศพระศาสนา ทรงตรัสแก่ภิกษุว่า “ภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายจงจาริกไป เพื่อประโยชน์เกื้อกูลแก่ชนทั้งหลาย เพื่อความสุขแก่ชนทั้งหลาย เพื่ออนุเคราะห์ชาวโลก”^{๑๔} ดังนั้นการดำเนินชีวิตของชาวพุทธทั้งหลายจึงควรดำเนินตามพระดำรัสนี้คือ การทำประโยชน์แก่ผู้อื่นและแก่สังคม เมื่อทำความเข้าใจหลักพุทธธรรมที่สำคัญดังกล่าวแล้ว จะทำให้สามารถเข้าใจแนวทางการดำเนินชีวิตตามแบบวิถีพุทธได้กระจ่างชัดเจนยิ่งขึ้น

ลักษณะสำคัญอีกประการ คือ ในพระพุทธศาสนามีสิ่งสำคัญคือ “ข้อปฏิบัติ” อันเป็นทางสายกลางหรืออริยมรรคมีองค์ ๘ ซึ่งผู้ใดได้ปฏิบัติตามแล้วก็สามารถบรรลุเป็นพระอริยบุคคลตั้งแต่เป็นพระโสดาบันจนถึงเป็นพระอรหันต์หมดกิเลสเข้านิพพานได้ บุคคล ๔ คู่ ๘ จำพวกนี้ทำให้พุทธศาสนาต่างจากศาสนาอื่นอย่างชัดเจน โดยจะเห็นได้จากในมหาปรินิพพานสูตร ที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสแก่สุภัททปริพาชกดังนี้^{๑๕}

สุภัททปริพาชกกราบทูลพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า “ข้าแต่พระโคตมผู้เจริญ สมณพราหมณ์เหล่าใด เป็นเจ้าหมู่ เป็นเจ้าคณะ เป็นคณาจารย์ มีชื่อเสียง มียศ เป็นเจ้าลัทธิ ชนเป็นอันมากสมมติว่าเป็นคนดี คือ ปุณณกัสปะ มักขลิโคสาละ อชิตเกสกะมัลละ ปุรุทกัจจายณะ สัญชยเวลัฏฐบุตร นิครณฐนาฏบุตร สมณพราหมณ์เหล่านั้นทั้งหมดตรัสรู้แล้ว ตามปัญญาของตน หรือทั้งหมดไม่ได้ตรัสรู้ หรือว่าบางพวกไม่ได้ตรัสรู้” “อย่าเลยสุภัททะขอนั้นหยุดไว้ก่อน” ...พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า “ดูก่อนสุภัททะ อริยมรรคอันประกอบด้วยองค์ ๘ หาไม่ได้ในธรรมวินัยใด แม้สมณะที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๔ ก็หาไม่ได้ในธรรมวินัยนั้นสุภัททะ อริยมรรคอันประกอบด้วยองค์ ๘ หาได้ในธรรมวินัยใด แม้สมณะที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๔ หาได้ในธรรมวินัยนั้น สุภัททะ อริยมรรคอันประกอบด้วยองค์ ๘ หาได้ในธรรมวินัยนี้ สมณะที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๔ ก็มีอยู่ในธรรมวินัยนี้ ลัทธิอื่น ๆ วางจากสมณะผู้รู้ สุภัททะ ก็ภิกษุเหล่านี้พึงอยู่โดยชอบโลกจะไม่พึงว่างจากพระอรหันต์ทั้งหลาย”

จากพุทธพจน์บทนี้เป็นเครื่องยืนยันว่าจะหาสมณะที่ ๑ ๒ ๓ และ ๔ ได้ในคำสอนที่มีอริยมรรคมีองค์ ๘ เท่านั้นซึ่งก็คือพุทธศาสนาของเรานั่นเอง ข้อนี้เองจึงเป็นลักษณะสำคัญแห่งหลักพุทธธรรมอีกประการหนึ่ง”

^{๑๓} ที.ม. (ไทย) ๑๐/๒๑๘/๑๑๖.

^{๑๔} ที.ม. (ไทย) ๑๐/๘๘/๔๗.

^{๑๕} ที.ม. (ไทย) ๑๐/๒๑๒/๑๖๐.

หลักพุทธธรรม มีความสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะทำการศึกษาและนำมาปฏิบัติใช้ใน ชีวิตประจำวันของมนุษย์เรา เพราะหลักพุทธธรรมนั้นเป็นวรรณกรรมพุทธศาสนาที่มีเนื้อหาหลุ่มลึก หลากหลาย และหากพิจารณาถึงลักษณะความสำคัญที่จะนำมาถ่ายทอด เผยแผ่แล้ว ก็พบว่า มี คุณลักษณะเด่นอยู่ ๓ ประการ คือ

ประการที่ ๑ หลักพุทธธรรม เป็นอรรถกถาร่วมสมัย ที่แสดงหลักธรรมของพระพุทธศาสนา เถรวาทได้อย่างบริสุทธิ์ ชัดตรงต่อคัมภีร์พระไตรปิฎกเป็นอย่างยิ่ง

ประการที่ ๒ หลักพุทธธรรม เป็นการนำเสนอหลักการและสาระสำคัญทางพระพุทธศาสนา อย่างครบถ้วน รอบด้าน ครอบคลุมและเป็นระบบอย่างชัดเจน เท่าที่ระบบในปัจจุบันจะพึงมีได้ ไม่ว่าจะ เป็นการนำเสนอหลักความจริงทั้งในส่วนที่เป็นสังขารหรือโลกุตตรธรรม และหลักจริยธรรม หรือโลกียธรรม ยิ่งกล่าวไปถึงหลักองค์ประกอบแห่งการดำรงอยู่ที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันทั้งในส่วนที่เป็น ชีวิต สังคม และธรรมชาติ หลักแห่งชีวิตทั้งในส่วนที่เป็นพฤติกรรม จิตใจ และสติปัญญา ซึ่งหลักที่ กล่าวมาทั้งหมดจึงทำให้เห็นองค์รวมแห่งระบบคำสอนในพระพุทธศาสนาอย่างชัดเจน

ประการที่ ๓ หลักพุทธธรรม เป็นหลักที่มีมาตรฐานและเกณฑ์ของความเชื่อและการปฏิบัติ ของชาวพุทธทั่วไป ทั้งในระดับชาวบ้านและพระภิกษุ รวมทั้งขจัดความคลุมเครือ ความสับสน การ เข้าใจผิดในหลักพุทธธรรม ตลอดจนเป็นการฟื้นฟูสาระสำคัญบางอย่างของพระพุทธศาสนาที่ถูก ละเลยและสูญหายไป เช่น ความเข้าใจในเรื่อง กฎแห่งกรรม, สันโดษ, การวางอุเบกขา, ความเชื่อ เรื่องนรก สวรรค์ นิพพาน หรือแม้กระทั่งเรื่องความสำคัญของสงฆ์และสถาบันสงฆ์ เป็นต้น

นอกจากนี้แล้ว หลักพุทธธรรมเองเป็นหลักคำสอนที่เป็นแนวทางในการบริหารงานในแง่ ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดีถึงดีมาก ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องการบริหารคน, การบริหารองค์กร รวมไปถึงภาครัฐ ก็สามารถที่จะนำหลักพุทธธรรมเข้าไปทำการวางแผนการบริหารระบบงานต่าง ๆ ได้เช่นกัน แต่ทุก อย่างก็ขึ้นอยู่กับว่าจะมีผู้นำไปปฏิบัติอย่างแท้จริงเท่านั้นเอง^{๑๖}

จากข้อมูลที่ได้รวบรวมมา สรุปได้ว่า หลักพุทธธรรม หมายถึง พระธรรมคำสั่งสอนของ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เกี่ยวกับความจริงตามธรรมชาติ เป็นเนื้อแท้ของการดำเนินชีวิต เพื่อจะ บรรลุจุดหมายแห่งชีวิตที่ดีงาม เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มุ่งประโยชน์สุขเพื่อมวลชน ผู้ศึกษาจึงควรดำเนิน ชีวิตเพื่อการทำประโยชน์แก่ผู้อื่นและแก่สังคม เมื่อทำความเข้าใจหลักพุทธธรรมที่สำคัญดังกล่าวแล้ว จะทำให้สามารถน้อมนำพระธรรมคำสั่งสอนเหล่านั้นมาเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตตามพระธรรม คำสั่งสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าและสามารถที่จะนำหลักพุทธธรรมเข้าไปเป็นแนวทางใน การตัดสินใจ การวางแผนการส่งเสริมธุรกิจ การบริหารระบบงานต่าง ๆ ได้ ในการวิจัยครั้งนี้จะเรียก พระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าว่า หลักพุทธธรรม

๓.๒ หลักพุทธธรรมสำหรับแก้ปัญหาธุรกิจบริการอู่ซ่อมรถยนต์

มีหลักพุทธธรรมมากมายที่เป็นหลักธรรมสำหรับแก้ปัญหา ในงานวิจัยฉบับนี้ จะ กล่าวถึง อริยสัจ ๔ อันปรากฏในปฐมเทศนาของพระพุทธเจ้า เพื่อเป็นแนวทางในการยกหลักพุทธ ธรรมมาประยุกต์ใช้สำหรับแก้ปัญหาธุรกิจบริการอู่ซ่อมรถยนต์ เบื้องต้นนี้จะยกหลักธรรมมาเสนอ

^{๑๖} มติชนสุดสัปดาห์, หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน, ฉบับวันที่ ๑๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๔, หน้า ๑๓.

ตามคำของนักปราชญ์ที่ท่านได้อธิบายไว้ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาก่อน และจะได้แจกแจงรายละเอียดที่เกี่ยวกับการนำ อริยสัจ ๔ มาใช้แก้ปัญหาธุรกิจบริการอยู่ช่อมรยนต์ต่อไป อริยสัจ ๔ มีอธิบายไว้ ดังนี้

๓.๒.๑ อริยสัจ ๔ คือ ความจริงอันประเสริฐ, ความจริงของพระอริยะ, ความจริงที่ทำให้ผู้เข้าถึงกลายเป็นอริยะ - The Four Noble Truths)

๑. **ทุกข์** (ความทุกข์, สภาพที่ทนได้ยาก, สภาวะที่บีบคั้น ชัดแจ้ง บกพร่อง ขาดแก่นสารและความเที่ยงแท้ ไม่ให้ความพึงพอใจแท้จริง, ได้แก่ ขาติ ขรา มรณะ การประจวบกับสิ่งอันไม่เป็นที่รัก การพลัดพรากจากสิ่งที่รัก ความปรารถนาไม่สมหวัง โดยย่อว่า อุปาทานขันธ ๕ เป็นทุกข์ - suffering; unsatisfactoriness)

๒. **ทุกข์สมุทัย** (เหตุเกิดแห่งทุกข์, สาเหตุให้ทุกข์เกิด ได้แก่ ตัณหา ๓ คือ กามตัณหา ภวตัณหา และวิภวตัณหา - the cause of suffering; origin of suffering)

๓. **ทุกข์นิโรธ** (ความดับทุกข์ ได้แก่ ภาวะที่ตัณหาดับสิ้นไป, ภาวะที่เข้าถึงเมื่อกำจัดอวิชชา สාරอกตัณหาสิ้นแล้ว ไม่ถูกต้อง ไม่ติดข้อง หลุดพ้น สงบ ปลอดภัย เป็นนิสสร คือ นิพพาน - the cessation of suffering; extinction of suffering)

๔. **ทุกข์นิโรธคามินีปฏิปทา** (ปฏิปทาที่นำไปสู่ความดับแห่งทุกข์, ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ ได้แก่ อริยอัฏฐังคิกมรรค หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า มัชฌิมาปฏิปทา แปลว่า ทางสายกลาง มรรคมิองค์ ๘ นี้ สรุปลงในไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา - the path leading to the cessation of suffering)

อริยสัจ ๔ นี้ เรียกกันสั้นๆ ว่า ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค การแสดงอริยสัจ ๔ นี้ มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า สามกัณฐิกา ธรรมเทศนา แปลตามอรรถกถาว่า พระธรรมเทศนาที่พระพุทธเจ้าทรงหยิบยกขึ้นถือเอาไว้ด้วยพระองค์เอง คือ ทรงเห็นด้วยพระสยัมภูญาณ (= ตรัสรู้เอง) ไม่สาธุการณะแก่ผู้อื่น แต่ตามที่อธิบายกันมา มักแปลว่า พระธรรมเทศนาที่พระพุทธเจ้าทรงยกขึ้นแสดงเอง โดยไม่ต้องปรารภคำถามหรือการทูลขอร้องของผู้ฟัง อย่างการแสดงธรรมเรื่องอื่นๆ; ความจริง จะแปลว่า พระธรรมเทศนาขั้นสุดยอดก็ได้^{๑๗}

ตามหลักการประกอบธุรกิจบริการอยู่ช่อมรยนต์ในอำเภอเชิงใน จังหวัดอุบลราชธานี ที่ปรากฏในบทที่ ๒ พบว่า ประกอบธุรกิจบริการอยู่ช่อมรยนต์ จะต้องประกอบไปด้วยทรัพยากรสำคัญทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านทรัพยากรบุคคล ๒) ด้านเครื่องจักรและวัสดุ ๓) ด้านเงินทุน ๔) ด้านการบริหารจัดการ และในทรัพยากรทั้ง ๔ ด้านนี้ พบว่ามีปัญหา พอสรุปได้ ดังต่อไปนี้

ปัญหาของการประกอบธุรกิจบริการอยู่ช่อมรยนต์ในอำเภอเชิงใน จังหวัดอุบลราชธานี คือ ๑) ปัญหาจากทรัพยากรบุคคลภายในอยู่ เช่น ความไม่ตรงต่อเวลา ขาดความรับผิดชอบในการทำงาน ๒) ปัญหาจากเครื่องจักรและวัสดุภายในอยู่ช่อมรยนต์ ที่ไม่ทันสมัยและไม่เพียงพอ ๓) ปัญหาจากเงินทุนที่ขาดสภาพคล่องในการนำไปบริหารจัดการ ๔) ปัญหาจากการบริหารจัดการภายในอยู่ช่อมรยนต์ ทำให้การบริการขาดประสิทธิภาพและไม่เป็นที่พึงพอใจของลูกค้า จำเป็นต้องมีการนำพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินธุรกิจบริการอยู่ช่อมรยนต์ จะช่วยลดปัญหาเหล่านี้ได้อย่างถาวร

^{๑๗} พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๔๕), หน้า ๑๕๕.

๓.๒.๑ กระบวนการในการแก้ปัญหาตามแนว “อริยสัจ ๔ ประการ” เป็นวิธีการแห่งปัญญา ซึ่งดำเนินการแก้ปัญหาตามเหตุผลตามเหตุปัจจัย คือ การแก้ปัญหาของบุคคลด้วยปัญญาของตัวเอง โดยไม่ต้องอาศัยการดลบันดาลประทานพรจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย เป็นสัจธรรมความจริงที่เกี่ยวกับชีวิตของคนทุกคน ไม่ว่าจะอยู่ในสถานที่ใด อยู่ในเพศหรือภาวะใด จะต้องประสบด้วยกันทั้งสิ้น ดังนั้น เพื่อยืนยันถึงหลักอริยสัจว่าเป็นกระบวนการแก้ปัญหาทุกอย่างโดยเฉพาะในการแก้ปัญหาชีวิตในสังคม จึงนำหลักอริยสัจ ๔ มาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาธุรกิจบริการอยู่ซ่อมรถยนต์ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ ๑ ทุกข์ ขั้นตัวปัญหา จัดเป็นขั้นแถลงหรือแสดงปัญหาที่จะต้องทำความเข้าใจ และรู้รอบเขต กล่าวคือ ต้องรู้สภาพปัญหา ความไม่พอใจ ความติดขัดบกพร่องที่ผู้ประกอบการ ผู้ให้บริการและผู้รับบริการได้ประสบหรือเกิดขึ้นในชีวิตของตน โดยต้องกำหนดรู้ ทำใจยอมรับ ทำความเข้าใจ และกำหนดขอบเขตของมันให้แจ่มชัดว่าเป็นปัญหาหรือไม่ เป็นปัญหาใหญ่หรือปัญหารอง เช่น

ก) ปัญหาจากทรัพยากรบุคคลภายในอยู่ เช่น ความไม่ตรงต่อเวลา ขาดความรับผิดชอบในการทำงานของพนักงานภายในอยู่ซ่อมรถยนต์ การใช้สารเสพติด เสพยาบ้า หรือ เมามสุรา ทำให้มาทำงานสาย บางรายถึงกับขาดงานหรือเป็นผู้ต้องหาถูกดำเนินคดีความผิดกฎหมาย ถูกพักงานหรือให้ออกจากงาน

ข) ปัญหาจากเครื่องจักรและวัสดุภายในอยู่ซ่อมรถยนต์ ที่ไม่ทันสมัยและไม่เพียงพอขาดอุปกรณ์และเครื่องจักรที่ทันสมัย อีกประเด็นหนึ่งเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจากวัสดุ คือ อะไหล่ไม่เพียงพอสำหรับให้บริการ เพราะอยู่ซ่อมรถยนต์บางอยู่เป็นอยู่ขนาดเล็กที่เกิดขึ้นโดยช่างชำนาญการที่เก็บหอมรอมริบจนมีกำลังในการเปิดอยู่ซ่อมรถเป็นของตนเอง แต่กำลังเงินทุนยังมีไม่เพียงพอที่จะจัดซื้อหาเครื่องจักรหรืออะไหล่ที่ทันสมัยมาให้บริการลูกค้าได้ เพราะเครื่องจักรหรืออะไหล่ที่ทันสมัยส่วนใหญ่จะมีราคาสูง แต่อยู่ซ่อมรถยนต์นั้นยังอยู่ในระยะเวลาที่กำลังสร้างตัว จึงต้องเลือกใช้วัสดุที่ไม่ทันสมัยทดแทน ซึ่งราคาในการจัดซื้อจัดหาอยู่ในระดับที่อยู่นั้น ๆ จะจัดซื้อจัดหาได้ เป็นเหตุให้บางอยู่ทุจริตเอาอะไหล่เสื่อมคุณภาพหรืออะไหล่ดัดแปลงมาใส่แทน

ค) ปัญหาจากเงินทุนที่ขาดสภาพคล่องในการนำไปบริหารจัดการ โดยที่อยู่ซ่อมรถยนต์ขนาดเล็กและขนาดกลางมีข้อจำกัดในการรับงาน ทำให้รายได้ไม่เพียงพอต่อการนำมาบริหารจัดการภายในอยู่ซึ่งมีรายจ่ายในแต่ละเดือนไม่น้อย ด้านอยู่ซ่อมรถยนต์ขนาดใหญ่ ไม่มีปัญหาในเรื่องข้อจำกัดในการรับงาน แต่มักประสบปัญหาเดียวกันด้านการขาดสภาพคล่องของเงินทุนหมุนเวียน ในการบริหารจัดการ เพราะค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างสูง หากเดือนใดมีรายได้ไม่พอกับรายจ่าย จะทำให้เกิดปัญหาด้านการเงินอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ บางรายต้องการเงินทุนในการบริหารจัดการภายในอยู่มากแต่ไม่ซื้อสต็อกลูกค้า ประเมินความเสียหายและค่าใช้จ่ายเกินความเป็นจริง มักจะเรียกค่าใช้จ่ายสูงขึ้นหรือเรียกค่าใช้จ่ายในการซ่อมบำรุงจำนวนมากเกินความเป็นจริง

ง) ปัญหาจากการบริหารจัดการภายในอยู่ซ่อมรถยนต์ การบริหารจัดการระบบงานภายในอยู่บางอยู่ขาดประสบการณ์ในการวางแผน การตกลงค่าใช้จ่ายไม่ชัดเจน มักพบในอยู่ซ่อมรถยนต์ที่เปิดให้บริการใหม่ และอยู่ซ่อมรถยนต์ที่ใช้ระบบบริหารแบบครอบครัว โดยถือว่าแต่ละคนมองงาน

ออกจึงไม่ได้บอกกล่าวกันมาก บางครั้งทำให้มองข้ามการวางแผนงานก่อนการดำเนินงานจนกลายเป็นติดในระบบไม่บอกกล่าวหรือวางแผนงาน เมื่อรับพนักงานใหม่เข้ามาจึงเกิดปัญหาในการจ่ายงานได้ ทำให้การซ่อมแซมไม่ดี แก้ปัญหาไม่ตรงจุด ผลการซ่อมไม่เป็นไปตามความคาดหวังของลูกค้าตามที่ตกลงกันไว้ ขาดประสิทธิภาพในการการจัดการภายในอยู่ซ่อมรถยนต์ มักพบในผู้ที่เปิดใหม่ ขาดประสิทธิภาพในการการบริหารพนักงานและขาดประสิทธิภาพในการอำนวยความสะดวกและการควบคุมงาน มักพบในผู้ที่ผู้บริหารที่ขาดภาวะผู้นำ ขาดความชัดเจนในการบริหารจัดการ ทำให้การบริการไม่ดี ไม่เป็นที่พอใจของลูกค้า ทำให้การบริการขาดประสิทธิภาพ

ซึ่งหลักธรรมข้อที่ ๑ ในอริยสัจ ๔ นี้ เป็นขั้นวิเคราะห์กำหนดรู้ถึงปัญหา

ขั้นที่ ๒ สมุทัย ขั้นสาเหตุของปัญหา จัดเป็นขั้นวิเคราะห์และวินิจฉัยมูลเหตุของปัญหา ซึ่งจะต้องแก้ไขกำจัดให้หมดสิ้นไป กล่าวคือ ต้องแสวงหาสาเหตุปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นตัวก่อให้เกิดปัญหาหรือเกิดความติดขัดบกพร่อง โดยให้ค้นหาสาเหตุแห่งปัญหาหรือความทุกข์ต่างๆ ให้ถูกต้องชัดเจน และต้องเป็นสาเหตุต้นตอจริงๆ ที่เกิดจากตัวเองเป็นส่วนใหญ่ มิใช่ไปโทษโชคชะตา ซึ่งเป็นเรื่องนอกตัวออกไปทั้งหมด กรณีที่ได้จากการสัมภาษณ์ เช่น

ก) ปัญหาจากทรัพยากรบุคคลภายในอยู่ มีสาเหตุของปัญหามาจากพนักงานภายในอยู่ซ่อมรถยนต์มีปัญหาส่วนตัว ปัญหาครอบครัว พนักงานภายในอยู่ซ่อมรถยนต์ขาดพุทธธรรมนำชีวิต และการบริหารด้วยระบบครอบครัว ความเป็นกันเองและผ่อนคลายผ่อนยาวเกินไป

ข) ปัญหาจากเครื่องจักรและวัสดุภายในอยู่ซ่อมรถยนต์ โดยมีสาเหตุมาจากอยู่ซ่อมรถขาดเงินทุนหมุนเวียน ตามเทคโนโลยีของรถยนต์รุ่นใหม่ ๆ ไม่ทัน นโยบายการบริหารงานของเจ้าของอยู่ซ่อมรถยนต์ ที่ไม่ยอมพัฒนาศักยภาพของอู่ให้ทันสมัย

ค) ปัญหาจากเงินทุนที่ขาดสภาพคล่องในการนำไปบริหารจัดการ มีสาเหตุมาจากลูกค้าไม่ชำระค่าใช้จ่ายในการซ่อมบำรุงรถยนต์ตามกำหนดเวลา ค้างชำระ และการไม่รู้หลักในการบริหารเงินอย่างมีประสิทธิภาพ

ง) ปัญหาจากการบริหารจัดการภายในอยู่ซ่อมรถยนต์ มีสาเหตุมาจากผู้บริหารมีประสบการณ์ไม่เพียงพอบ้าง การบริหารด้วยระบบครอบครัวเครือญาติบ้าง ทำให้ขาดเสถียรภาพในการบริหารอยู่ซ่อมรถยนต์

ซึ่งหลักธรรมข้อที่ ๒ ในอริยสัจ ๔ นี้ เป็นขั้นจะทำให้เข้าใจสาเหตุของปัญหา

ขั้นที่ ๓ นิโรธ ขั้นดับปัญหา จัดเป็นขั้นชี้บอกภาวะปราศจากปัญหาซึ่งเป็นจุดหมายที่ต้องการ ให้เห็นว่าการแก้ปัญหานั้นเป็นไปได้ และจุดหมายนั้นควรเข้าถึงซึ่งจะต้องให้สำเร็จให้จงได้ หรือทำให้เป็นจริงเป็นจังขึ้นมา โดยกำหนดจุดหมายปลายทางที่แน่นอน พร้อมทั้งกำหนดจุดหมายและเป้าหมายรองไว้ด้วยว่าแต่ละขั้นตอนนั้นมีจุดหมายและเป้าหมายเพียงใดแค่ไหน ดังกรณีที่ได้จากการสัมภาษณ์ เช่น

ก) การแก้ปัญหาด้านทรัพยากรบุคคลภายในอยู่ซ่อมรถยนต์ แก้ปัญหาด้วยการว่ากล่าวตักเตือน ให้โอกาสในการปรับปรุงแก้ไขตนเอง วางบทลงโทษถึงขั้นให้ออกจากงาน แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจน

ข) การแก้ปัญหาที่เกิดจากเครื่องจักรและวัสดุภายในอู่ซ่อมรถยนต์ แก้ปัญหาด้วยการหาแหล่งเงินกู้ที่มีดอกเบี้ยต่ำจากธนาคารเพื่อมาใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนในการจัดซื้อจัดหาอุปกรณ์เพิ่มเติม

ค) การแก้ปัญหาที่เกิดจากเงินทุนภายในอู่ซ่อมรถยนต์ขาดสภาพคล่องในการหมุนเวียน แก้ปัญหาด้วยการพูดคุยเจรจาทดลองเรื่องการผ่อนชำระเพื่อความเหมาะสม

ง) การแก้ปัญหาที่เกิดจากการบริหารจัดการภายในอู่ซ่อมรถยนต์ อู่ซ่อมรถยนต์บางอู่ขาดประสบการณ์ในการวางแผน การจัดการภายในอู่ซ่อมรถยนต์ การบริหารพนักงาน การอำนวยความสะดวกและการควบคุมงาน แก้ปัญหาด้วยการปรับปรุงพัฒนาตนเองด้วยการศึกษาเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขการบริหารจัดการภายในอู่ซ่อมรถยนต์อยู่เสมอ

ซึ่งหลักธรรมข้อที่ ๓ ในอริยสัจ ๔ นี้ เป็นขั้นประเมินผลสำเร็จของการแก้ปัญหา

ขั้นที่ ๔ มรรค ขั้นลงมือแก้ปัญหา จัดเป็นขั้นกำหนดวิธีการและรายละเอียดที่จะต้องปฏิบัติในการลงมือแก้ปัญหา กล่าวคือ การลงมือปฏิบัติหรือดำเนินการตามวิธีการอย่างละเอียดเพื่อแก้ปัญหาไปตามขั้นตอน โดยกำหนดวางวิธีการ วางแผนงานและรายการที่จะต้องทำให้ละเอียด โดยมีหลายแนวทางในการลงมือแก้ไขปัญหาก็จะขอนำมาเสนอในที่เพียง ๒ แนวทาง ได้แก่ ก.อริยมรรคมีองค์ ๘ ข. บริหารทรัพยากร ๔M ดังต่อไปนี้

ก. แก้ปัญหาด้วยหลักอริยมรรคมีองค์ ๘ มีแนวทาง ดังนี้

๑. สัมมาทิฐิ คือ มีปัญญาอันเห็นชอบ ได้แก่ สร้างทัศนคติที่ดีต่ออู่ซ่อมรถยนต์ ต่อการทำงานในอู่ซ่อมรถยนต์ ต่อเจ้านาย ลูกน้อง เพื่อนร่วมงาน หรือแม้แต่ลูกค้าผู้มารับบริการ

๒. สัมมาสังกัปปะ คือ ดำริชอบ ได้แก่ ดำริที่จะระมัดระวังตนเองให้อยู่ในระเบียบวินัยของอู่ เคารพกฎกติกาของอู่ ไม่พยายาบปองร้ายผู้อื่น ไม่คิดเบียดเบียนผู้อื่น

๓. สัมมาวาจา คือ เจรจาชอบ ได้แก่ เว้นจากวจีทุจริต ๔ คือ ไม่ประพาดชู้ทางวาจา ได้แก่ มุสาวาทา ไม่พูดเท็จ ปิสุณาวาจา ไม่พูดส่อเสียด ยุยงให้เขาแตกร้างกัน ผรุสยวาจา ไม่พูดคำหยาบคาย สัมผัปปลาปา ไม่พูดเพ้อเจ้อเหลวไหลไร้สาระ

๔. สัมมากัมมันตะ คือ ทำการงานชอบ โดยประกอบการทำงานที่ไม่ผิดประเพณี ไม่ผิดกฎหมาย ไม่ผิดศีลธรรม และเว้นจากกายทุจริต ๓ ได้แก่ ปาณาติบาต เว้นจากการเบียดเบียนฆ่าสัตว์ตัดชีวิต อทินนาทาน เว้นจากการลักขโมย และฉ้อฉลคดโกงแก่งแย่งทำลายผู้อื่น กาเมสุมิฉฉาจาร เว้นจากการประพฤติดูหมิ่นในกาม ซึ่งสรุปคือ ทำงานภายในอู่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เมื่อซื่อสัตย์สุจริตก็ย่อมจะให้บริการอย่างรอบคอบ บริหาร คน วัสดุอุปกรณ์ เงินทุน หรือ การจัดการภายในอู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕. สัมมาอาชีวะ คือ เลี้ยงชีวิตชอบ ได้แก่ เว้นจากการเลี้ยงชีพในทางที่ผิด ประกอบสัมมาอาชีพ คือ เว้นจากการค้าขายเครื่องประหารมนุษย์และสัตว์ เว้นจากการค้าขายมนุษย์ไปเป็นทาส เว้นจากการค้าสัตว์สำหรับฆ่าเป็นอาหาร เว้นจากการค้าขายน้ำเมา เว้นจากการค้าขายยาพิษ ซึ่งสรุปคือ หลีกเลี้ยงการทำงานด้วยความสุจริต ไม่คิดเบียดเบียนผู้อื่น ไม่คิดค้ำกำไรในทางที่ไม่ถูกต้อง วางระบบบริหารคน วัสดุอุปกรณ์ เงินทุน หรือ การจัดการภายในอู่ให้มีคุณภาพ พัฒนาศักยภาพอยู่เสมอ

๖. **สัมมาวายามะ** คือ มีความเพียรชอบ ๔ ประการ ได้แก่ เพียรระวังมิให้บาปหรือความชั่วเกิดขึ้น เพียรละบาปหรือความชั่วที่เกิดขึ้นแล้ว เพียรทำกุศลหรือความดีให้เกิดขึ้น เพียรรักษากุศลหรือความดีที่เกิดขึ้นแล้วให้คงอยู่ แม้จะประกอบอาชีพบริการอยู่ช่อมรณนต์ ต้องมีปณิธานในการประกอบอาชีพและพยายามรักษาปณิธานอันตั้งมานั้นไว้ เป็นนโยบายให้พนักงานในอุปถัมภ์เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการบริการให้ทันสมัยอยู่เสมอ

๗. **สัมมาสติ** คือ ระลึกรู้ชอบ พิจารณากาย คือการแสดงออก การแต่งตัว การวางตัวของแต่ละคนแต่ละแผนกต้องใส่ใจในเรื่องนี้, พิจารณาเวทนา คือ ต้องคำนึงถึงความรู้สึกของตนและคนอื่น เอาใจเขาใส่ใจเรา, พิจารณาจิต ระลึกรู้ว่าจิตกำลังเศร้าหมองหรือผ่องแผ้ว รู้เท่าทันความนึกคิดของตนเพื่อป้องกันสิ่งไม่ดีและเพื่อรักษาใจไว้ให้ดี เป็นคุณประโยชน์ต่อการประกอบธุรกิจ, พิจารณาธรรมให้เกิดปัญญา ต้องใช้ปัญญาในการนำธรรมต่าง ๆ มาใช้ในแต่ละขณะของการประกอบธุรกิจ ใส่ใจในการบริการ

๘. **สัมมาสมาธิ** คือ ตั้งใจชอบ ทำจิตให้สงบ ทำงานด้วยใจที่แจ่มใส เบิกบาน เพื่อรองรับลูกค้าซึ่งมาจากหลากหลายสถานการณ์ในชีวิต ถ้าผู้ประกอบการมีจิตมั่นคง ผ่องใส แจ่มใส เบิกบานแล้ว การจะรับมือกับความผันผวนทางกาย วาจา ใจ ของลูกค้าย่อมจะเป็นการง่าย และจะได้ใจลูกค้าเป็นอย่างดี

ซึ่งหลักธรรมข้อที่ ๔ ในอริยสัจ ๔ นี้ เป็นขั้นดำเนินการแก้ปัญหา

ข. น้อมหลักธรรมเข้าสู่กระบวนการแก้ปัญหาตามหลักบริหารทรัพยากร ๔M ๑) ด้านทรัพยากรบุคคล ๒) ด้านเครื่องจักรและวัสดุ ๓) ด้านเงินทุน ๔) ด้านการบริหารจัดการมีแนวทางดังนี้

ก) ปัญหาจากทรัพยากรบุคคลภายใน มีสาเหตุของปัญหามาจากพนักงานภายในอยู่ช่อมรณนต์มีปัญหาส่วนตัว ปัญหาครอบครัว พนักงานภายในอยู่ช่อมรณนต์ขาดพุทธธรรมนำชีวิต และการบริหารด้วยระบบครอบครัว ความเป็นกันเองและอ่อนส้นอ่อนยาวเกินไป นั่นเพราะขาดหลักธรรมในการดำเนินชีวิต แก้ปัญหาด้วยการเจริญหลักพุทธธรรมสำหรับป้องกันและแก้ปัญหาด้านทรัพยากรบุคคลภายในอยู่ช่อมรณนต์ ถือว่าสำคัญมาก เพราะเป็นปัจจัยหลักในการดำเนินธุรกิจไม่ว่าด้านใด จึงนำหลักธรรมที่เห็นว่าสามารถนำเป็นแนวทางพัฒนาทรัพยากรบุคคลภายในอยู่ช่อมรณนต์ได้ หายฝึกได้ปฏิบัติได้ ปัญหาต่าง ๆ ก็จะน้อยลง มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

๑. **คนมีศีลธรรม หรือมีมนุษยธรรม** ที่เรียกได้ว่าเป็นอารยชน มีธรรม คือคุณสมบัติ ดังนี้

ก. **สุจริต ๓** คือ มีความประพฤติดีประพฤติดชอบ ๓ ประการ^{๑๘} ได้แก่

๑. **กายสุจริต** ความสุจริตกาย ทำสิ่งที่ตั้งามถูกต้อง ประพฤติชอบ ถูกต้องด้วยกาย

๒. **วจีสุจริต** ความสุจริตทางวาจา พูดสิ่งที่ตั้งามถูกต้อง ประพฤติชอบถูกต้องด้วยวาจา

^{๑๘} ที่.ปา. (ไทย) ๑๑/๒๒๘/๒๒๗.

๓. มโนสุจริต ความสุจริตทางใจ คิดสิ่งที่ตั้งามถูกต้อง ประพฤติชอบถูกต้อง ด้วยใจ

ข. กุศลกรรมบถ ๑๐ ประพฤติตามอารยธรรม โดยปฏิบัติให้ถูกต้องตามทางแห่ง กุศลกรรม ๑๐ ประการ^{๑๙} คือ

๑) ทางกาย ๓

(๑) ละเว้นการฆ่า การสังหาร การบีบคั้นเบียดเบียน มีเมตตากรุณา ช่วยเหลือเกื้อกูลสงเคราะห์กัน

(๒) ละเว้นการแย่งชิงลักขโมย และการเอารััดเอาเปรียบ; เคารพสิทธิใน ทรัพย์สินของกันและกัน

(๓) ละเว้นการประพฤติดิตถ์ละเมิดในของรักของหวงแหนของผู้อื่น; ไม่ ข่มเหงจิตใจ หรือทำลายลบหลู่เกียรติและวงศ์ตระกูลของกัน

๒) ทางวาจา ๔

(๔) ละเว้นการพูดเท็จ โกหกหลอกลวง; กล่าวแต่คำสัตย์ ไม่จงใจพูดให้ผิด จากความจริงเพราะเห็นแก่ผลประโยชน์ใดๆ

(๕) ละเว้นการพูดส่อเสียด ยุยง สร้างความแตกแยก; พูดแต่คำที่สมาน และส่งเสริมสามัคคี

(๖) ละเว้นการพูดคำหยาบคาย สกปรกเสียหาย; พูดแต่คำสุภาพ นุ่มนวล ครอบงำ

(๗) ละเว้นการพูดเหลวไหลเพ้อเจ้อ; พูดแต่คำจริง มีเหตุมีผล มี สารประโยชน์ ถูกกาลเทศะ

๓) ทางใจ ๓

(๘) ไม่ละโมภ ไม่เพ่งเล็งคิดหาทางเอาแต่จะได้; คิดให้ คิดเสียสละ ทำใจ ให้เผื่อแผ่กว้างขวาง

(๙) ไม่คิดร้ายมุ่งเบียดเบียน หรือเพ่งมองในแง่ที่จะทำลาย; ตั้งความ ปราปรณาดี แผ่เมตริ มุ่งให้เกิดประโยชน์สุขแก่กัน

(๑๐) มีความเห็นถูกต้อง เป็นสัมมาทิฐิ เข้าใจในหลักกรรมว่า ทำดีมีผลดี ทำชั่วมีผลชั่ว; รู้เท่าทันความจริงที่เป็นธรรมชาติของโลกและชีวิต มองเห็นความเป็นไปตามเหตุปัจจัย

ธรรม ๑๐ ข้อนี้ เรียกว่า กุศลกรรมบถ (ทางทำกรรมดี) บ้าง ธรรมจริยาบ้าง อารยธรรม บ้าง สามารถนำเป็นแนวทางพัฒนาทรัพยากรบุคคลภายในอยู่ช่อมรณันต์ได้ หายฝึกได้ปฏิบัติได้ ปัญหาต่าง ๆ ย่อมพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรบุคคลภายในให้มีคุณภาพและคุณธรรมได้

ค. คีล ๕ หลักความประพฤติ ๑๐ ข้อต้นนั้น เป็นธรรมจริยาและเป็นอารยธรรมที่ ครอบถ้วนสมบูรณ์ ทำคนให้เจริญขึ้นพร้อมทั้งกาย ทางวาจา และทางใจ แต่ผู้ใดยังไม่มั่นคงในอารย ธรรม ท่านสอนว่าผู้นั้นพึงควบคุมตนให้ได้ในทางกายและวาจาก่อนเป็นอย่างน้อย ด้วยการประพฤติ

^{๑๙} ม.ม. (ไทย) ๑๒/๔๘๕/๕๒๓.

ตามหลัก คีล ๕ ที่เป็นส่วนเบื้องต้นของธรรมจริยา ๑๐ ประการนั้น จะได้ชื่อว่าเป็นคนมีศีลธรรม^{๒๐} คือ

๑) เว้นจากปาณาติบาต ละเว้นการฆ่าการสังหาร ไม่ประทุษร้ายต่อชีวิต และร่างกาย

๒) เว้นจากอทินนาทาน ละเว้นการลักขโมยเบียดบังแย่งชิง ไม่ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน

๓) เว้นจากกาเมสุมิฉฉาจาร ละเว้นการประพฤติดีกาม ไม่ประทุษร้ายต่อของรักของหวงแหน อันเป็นการทำลายเกียรติภูมิและจิตใจ ตลอดจนทำวงศ์ตระกูลของเขาให้สับสน

๔) เว้นจากมสสาวาท ละเว้นการพูดเท็จโกหกหลอกลวง ไม่ประทุษร้ายเขาหรือประโยชน์สุขของเขาด้วยวาจา

๕) เว้นจากสุราเมรัย ไม่เสพเครื่องดองของมึนเมาสิ่งเสพติด อันเป็นเหตุให้เกิดความประมาทหมัวเมา ก่อความเสียหายผิดพลาดเพราะขาดสติ เช่น ทำให้เกิดอุบัติเหตุ แม้อย่างน้อยก็เป็นผู้คุกคามต่อความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยของผู้ร่วมสังคม

ข) ปัญหาจากเครื่องจักรและวัสดุภายในอุ่อซ่อมรถยนต์ โดยมีสาเหตุมาจากอุ่อซ่อมรถขาดเงินทุนหมุนเวียน ตามเทคโนโลยีของรถยนต์รุ่นใหม่ ๆ ไม่ทัน นโยบายการบริหารงานของเจ้าของอุ่อซ่อมรถยนต์ ที่ไม่ยอมพัฒนาศักยภาพของอุ่อให้ทันสมัย มีหลักธรรมที่เป็นแนวทางในการบริหารทรัพยากรด้านเครื่องจักรและวัสดุภายในอุ่อซ่อมรถยนต์ ได้แก่ กุลจิรัฎฐิติธรรม ๔ (reasons for lasting of a wealthy family) กุลจิรัฎฐิติธรรม หมายถึง ธรรมสำหรับดำรงความมั่งคั่งของตระกูลให้ยั่งยืน เป็นหลักธรรมที่ทำให้ธุรกิจต่าง ๆ รวมทั้งอุ่อซ่อมรถยนต์ตั้งอยู่ได้นาน^{๒๑} ประกอบด้วย

๑. นัฏฐเวสนา หมายถึง ของหายของหมด รู้จักหามาไว้ คือเมื่อมีสิ่งของภายในบ้านสูญหายไป และอยู่ในวิสัยที่จะหามาแทนได้ ก็รู้จักหาวิธีการต่าง ๆ ให้ได้มาซึ่งสิ่งของเหล่านั้น หรือหาสิ่งของอื่น ๆ มาทดแทนไว้ เป็นต้นว่า สินค้าภายในอุ่อ อะไหล่ เครื่องมือที่จำเป็นต้องใช้ประจำหมดหรือใกล้หมด ทางอุ่อต้องรีบซื้อหาเตรียมมาไว้ให้พร้อมเพื่อความสะดวกในการบริการ

๒. ชินณปฏิสังขรณา หมายถึง ของเก่าชำรุด รู้จักบูรณะซ่อมแซม คือการรู้จักบำรุงรักษาและซ่อมแซมสิ่งของที่ชำรุดที่ยังสามารถนำมาใช้ใหม่ได้ หรืออยู่ในสภาพที่ยังสามารถทำงานได้ แต่มีอุปกรณ์บางอย่างชำรุดไป ก็สามารถที่จะซ่อมแซมนำกลับมาใช้ใหม่ได้นอกจากนี้ยังหมายถึงการรู้จักนำสิ่งของที่ใช้แล้วนำกลับมาใช้ได้ใหม่ (recycle) ข้อนี้เป็นสิ่งที่อุ่อซ่อมรถทำเป็นประจำอยู่แล้ว แต่ในที่นี้หมายถึงเครื่องวัสดุอุปกรณ์จำเป็นต่าง ๆ หากชำรุดเสียหายต้องรู้จักซ่อมแซมให้พร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา

๓. ปริमितปานโกชนา หมายถึง รู้จักประมาณในการกินการใช้ คือการรู้จักใช้จ่ายทรัพย์สินสมบัติ รู้จักการประหยัดอดออม รู้จักใช้จ่ายตามฐานะของตนเอง หรือการใช้จ่ายให้เหมาะสมกับฐานะเป็นต้น ข้อนี้เหมาะกับฝ่ายการตลาดที่เป็นผู้จัดซื้อจัดหาย เครื่องจักรและอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เหมาะสมกับขนาดของอุ่อซ่อมรถยนต์ของตนที่เปิดให้บริการ

^{๒๐} งบ.ปญจก. (ไทย) ๒๒/๑๗๒/๒๒๗.

^{๒๑} งบ.จตุกก. ๒๑/๒๕๘/๓๓๓.

๔. อธิปจยสัณตสถาปนา หมายถึง ตั้งผู้มีศีลธรรมเป็นพ่อบ้านแม่เรือน คือผู้ที่เป็นหัวหน้าครอบครัว หรือผู้บริหาร จะต้องตั้งอยู่ในหลักของศีลธรรม ทำมาหาเลี้ยงชีพในทางที่สุจริต เว้นจากอบายมุข ไม่ลุ่มหลงมัวเมาในกาม เป็นต้น บุคคลที่มีศีลธรรมอันดีจะทำให้ครอบครัวสงบสุข ขอนี้ครอบคลุมไปถึงทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรฝ่ายบริหาร เพราะมีความสำคัญอย่างสูงในการดำเนินธุรกิจอู่ซ่อมรถยนต์ ที่ต้องดูแลเครื่องจักรและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ มากมาย

ในทางตรงกันข้ามธุรกิจอู่ซ่อมรถยนต์อยู่ได้ไม่นาน เพราะสาเหตุ ๔ ประการคือ

๑. ไม่แสวงหาวัสดุที่หายแล้ว คือเมื่อสิ่งของภายในบ้านสูญหายไป แต่อยู่ในวิสัยที่จะหามาแทน กลับไม่ทำ ไม่แสวงหา หากหายไปบ่อย ๆ สิ่งของแม่จะมีมากเพียงใดก็หมดได้ เปรียบกับภูเขาแม้จะใหญ่โตเพียงใด หากเก็บเอาก้อนหินทีละก้อนออกไปทุกวัน ๆ ภูเขาที่ว่าใหญ่นั้นก็จะไม่มีให้เห็น เงินทองหรือสิ่งของก็เช่นกัน หากมีแต่หยิบออกหรือหายไปแม้จะทีละน้อย ๆ แต่ไม่มีการหามาเพิ่มหรือทดแทน ก็จะหมดสิ้นไปในที่สุด ภายในอู่ซ่อมรถเครื่องมือทุกชิ้นล้วนสำคัญต่อการขับเคลื่อนตัวรถ เมื่อหายไปและไม่หามาไว้ทดแทนย่อมสร้างความเสียหายได้ จากนั้นน้อยไปหากจนจนถึงอาจจะปิดกิจการไปเลย หากขาดคุณธรรมในข้อนี้

๒. ไม่บูรณะวัสดุที่ชำรุดเสียหาย คือ ไม่บำรุงรักษาและซ่อมแซมสิ่งของที่ชำรุด ไม่ดูแลและไม่ใส่ใจกับสิ่งของที่มีอยู่เหล่านั้ให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ ทั้งขว้างละเลยและปล่อยให้เสียหายก่อนเวลาอันสมควร ผลสุดท้ายของที่มีอยู่ก็ใช้การไม่ได้ เมื่อเครื่องจักรที่ใช้อยู่เป็นประจำหรือเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ เสียหาย แล้วไม่ซ่อมบำรุงให้ดี ย่อมทำให้การทำงานล่าช้าหรืออาจเสียเวลาในการซ่อมเครื่องมือในขณะที่ลูกค้ารอรับบริการ ซึ่งเป็นอันตรายต่อความน่าเชื่อถือของอู่ นั้น ๆ ได้ หากขาดคุณธรรมข้อนี้

๓. ไม่รู้จักประมาณในการบริโภคทรัพย์สินสมบัติ คือการใช้จ่ายใช้สอยทรัพย์สินสมบัติ มากจนเกินไปโดยไม่คำนึงถึงฐานะของตนเอง เช่น คนที่มีทรัพย์สินสมบัติมากและมีรายได้ไม่น้อย แต่กลับใช้จ่ายใช้สอยเกินกว่าที่ตนมี ที่ตนได้มาทรัพย์สินสมบัติก็จะไม่มีเหลือและยังจะทำให้มีการก่อหนี้ยืมสินให้เป็นภาระผูกพันตนอีก แม้จะมีทรัพย์สินสมบัติมากเพียงใดหากไม่รู้จักประมาณในการใช้จ่ายใช้สอยแล้วทรัพย์สินก็หมดไป คนที่ร่ำรวยก็จะกลับกลายเป็นคนจน คนที่จนอยู่แล้วก็จะกลายเป็นคนสิ้นเนื้อประดาตัวในที่สุด ในการดำเนินธุรกิจอู่ซ่อมรถยนต์ การใช้จ่ายใช้สอยต่าง ๆ ต้องระมัดระวังให้มาก เพราะเครื่องมือต่าง ๆ ล้วนมีค่ามีราคา หากใช้จ่ายอย่างสุรุ่ยสุร่ายย่อมจะกระทบต่อรายจ่ายในส่วนอื่นและลามไปถึงกำไรจากการประกอบธุรกิจก็จะถูกนำออกมาใช้จ่ายในส่วนนี้จนหมดสิ้นได้

๔. ตั้งสตรีหรือบุรุษผู้ทุศีลให้เป็นแม่บ้านพ่อเรือน หรือผู้จัดการ คือการแต่งตั้งสตรีหรือบุรุษไม่ดี ซึ่งมักทำลายกฎเกณฑ์ ประเพณีศีลธรรม จริยธรรมเสมอ หรือการไว้ว่างใจให้สตรีหรือบุรุษเช่นนั้นครอบครองทรัพย์สินสมบัติ คนเช่นนั้นก็มีแต่ผลาญทรัพย์สินสมบัติให้หมดไป ขอนี้ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่ามีส่วนสำคัญเป็นอย่างมากเพราะหมายถึงเครื่องจักรและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ อยู่ในการดูแลของบุคคลผู้เป็นผู้จัดการ หากเป็นผู้ทุศีลแล้ว ทุกอย่างจะถูกผลาญสูญหายไปในเวลาไม่นาน

ค) ปัญหาจากเงินทุน ที่ขาดสภาพคล่องในการนำไปบริหารจัดการ มีสาเหตุมาจากลูกค้าไม่ชำระค่าใช้จ่ายในการซ่อมบำรุงรถยนต์ตามกำหนดเวลา ค้างชำระ และการไม่รู้หลักในการบริหารเงินอย่างมีประสิทธิภาพ มีหลักธรรมที่เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับเงินทุนในการ

บริหารอย่างยั่งยืน นั่นคือ การบริหารทุนอย่างเป็นระบบ ดังหลักโภควิภาค ที่จะนำมาเสนอ เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนเงินที่จะใช้จ่ายในธุรกิจอู่ซ่อมรถยนต์ ดังต่อไปนี้

โภควิภาค ๔ คือ หลักคำสอนที่สอนให้รู้จักแบ่งทรัพย์สินออกเป็น ๔^{๒๒} ส่วน เพื่อชีวิตที่ไม่ขัดสนทั้งในปัจจุบันและในอนาคต หลักการคือ รายได้ที่เราได้นั้น ให้แบ่งเป็น ๔ ส่วน (หรือคิดเป็นร้อยละ ๒๕ ต่อ ๑ ส่วนนั่นเอง) โดยเมื่อแบ่งแล้ว ให้วางแผนตามส่วน ดังนี้

๑ ส่วน เพื่อใช้เลี้ยงดูตน และคนที่ควรบำรุง เช่น สามเณร ภรรยา ลูก หลาน บุพการี และไว้ทำประโยชน์ เช่น ทำบุญ ทำทาน ในชีวิตประจำวัน รวมถึงเพื่อเป็นค่าอาหารเลี้ยงดูทรัพยากรบุคคลภายในอู่ซ่อมรถยนต์ด้วย

๒ ส่วน ใช้ลงทุนเพื่อประกอบธุรกิจ ขยายความก็คือ การนำเงินร้อยละ ๕๐ ที่เราหาได้มาหาวิธีทำให้ออกดอกออกผล เช่น ลงทุนในกองทุนรวม ลงทุนในหุ้น อสังหาริมทรัพย์ หรือลงทุนในกิจการที่เราชำนาญนั่นเอง ในส่วนนี้จะเป็ค่าใช้จ่าย ในการบริหารธุรกิจโดยเฉพาะ ซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญในการใช้จ่ายไม่ว่าจะเป็นการซื้อวัสดุ อุปกรณ์ ค่าแรงพนักงาน ค่าซ่อมบำรุงสถานที่ที่ใช้ประกอบการ ค่าน้ำ ค่าไฟ ภาษี ต่าง ๆ จึงสอดคล้องกับหลัก สมชีวิตา ใช้จ่ายอย่างเหมาะสมกับฐานะ เพราะถ้าหากใช้จ่ายเกินกำลังทุนที่นำมาประกอบธุรกิจนี้แล้ว จะทำให้มีผลกระทบต่อเงินทุนในส่วนแรก และในอีกหนึ่งส่วนที่จะกล่าวต่อไป

๑ ส่วน กันไว้เพื่อเป็นเงินฉุกเฉินในยามจำเป็น กรณีที่เกิดสิ่งที่ไม่คาดคิด ซึ่งในการประกอบธุรกิจอู่ซ่อมรถยนต์นั้น ต้องอยู่กับเครื่องยนต์กลไกต่าง ๆ มากมาย เครื่องจักร วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ก็ล้วนแต่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุได้ เช่น เกิดอุบัติเหตุยางระเบิดขณะซ่อม หรือ รถยนต์เสีย การควบคุม หรือแม้แต่อู่ซ่อมรถยนต์มีเหตุให้ต้องปิดกิจการ หรือ มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลพนักงานภายในอู่ เป็นต้น

สรุป เงินทุนร้อยละ ๒๕ เอามาใช้จ่าย ร้อยละ ๕๐ เอาไปลงทุน และที่เหลืออีกร้อยละ ๒๕ กันไว้ใช้เผื่อฉุกเฉิน ซึ่งแนวทางของพระพุทธองค์นั้นเน้นเรื่องเดินทางสายกลาง และสมณะเหมาะสมแก่ฐานะของแต่ละบุคคล ผู้ประกอบธุรกิจอู่ซ่อมรถยนต์จึงต้องศึกษาหลักธรรมข้อนี้ให้เป็นแนวทางในการบริหารเงินทุนอย่างมีสติ ใช้ปัญญาจับจ่ายอย่างมีวินัยเคร่งครัด

ง) ปัญหาจากการบริหารจัดการภายในอู่ซ่อมรถยนต์ มีสาเหตุมาจากผู้บริหารขาดหลักธรรมนำชีวิต มีประสบการณ์ไม่เพียงพอบ้าง การบริหารด้วยระบบครอบครัวเครือญาติบ้าง ทำให้ขาดเสถียรภาพในการบริหารอู่ซ่อมรถยนต์ ผู้บริหารควรมีหลักธรรม คือ สัปปุริสธรรม ๗ พรหมวิหาร ๔ สังคหวัตถุ ๔ นาถกรณธรรม ๑๐ สาราณียธรรม ๖ อรรถ ๓ ดังต่อไปนี้

๑. **คนสมบูรณ์แบบ** หรือมนุษย์โดยสมบูรณ์ ซึ่งถือได้ว่าเป็นสมาชิกที่ดีมีคุณค่าอย่างแท้จริงของมนุษยชาติ ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นคนเต็มคน ผู้สามารถนำหมู่ชนและสังคมไปสู่สันติสุขและความสวัสดี มีธรรมหรือคุณสมบัติ ๗ ประการ^{๒๓} ดังต่อไปนี้

๑) **ธัมมัญญตา** รู้หลักและรู้จักเหตุ คือรู้หลักการและกฎเกณฑ์ของสิ่งทั้งหลาย ที่ตนเข้าไปเกี่ยวข้องในการดำเนินชีวิต ในการปฏิบัติกิจหน้าที่และดำเนินกิจการต่างๆ รู้เข้าใจสิ่งๆ ที่ตนจะต้องประพฤติปฏิบัติตามเหตุผล เช่นรู้ว่า ตำแหน่ง ฐานะ อาชีพ การงานของตน มีหน้าที่และความ

^{๒๒} ที.ปา. ๑๑/๑๙๗/๒๐๒

^{๒๓} อภ.สตตก. (ไทย) ๒๗/๖๕/๑๑๔.

รับชอบอย่างไร มีอะไรเป็นหลักการ จะต้องทำอะไรอย่างไร จึงจะเป็นเหตุให้บรรลุถึงผลสำเร็จที่เป็นไปตามหน้าที่และความรับผิดชอบนั้นๆ ดังนั้น ต้นตอจนขั้นสูงสุดคือรู้เท่าทันกฎธรรมดาหรือหลักความจริงของธรรมชาติ เพื่อปฏิบัติต่อโลกและชีวิตอย่างถูกต้อง มีจิตใจเป็นอิสระ ไม่ตกเป็นทาสของโลกและชีวิตนั้น

๒) อัตถัญญตา รู้ความมุ่งหมายและรู้จักผล คือรู้ความหมายและความมุ่งหมายของหลักการที่ตนปฏิบัติ เข้าใจวัตถุประสงค์ของกิจการที่ตนกระทำ รู้ว่าที่ตนทำอยู่อย่างนั้นๆ ดำเนินชีวิตอย่างนั้น เพื่อประสงค์ประโยชน์อะไรหรือควรจะได้บรรลุถึงผลอะไร ที่ให้มีหน้าที่ ตำแหน่ง ฐานะ การงานอย่างนั้นๆ เขากำหนดวางกันไว้เพื่อความมุ่งหมายอะไร กิจการที่ตนทำอยู่ขณะนี้ เมื่อทำไปแล้วจะบังเกิดผลอะไรบ้าง เป็นผลดีหรือผลเสียอย่างไร ดังนั้น ต้นตอจนถึงขั้นสูงสุด คือ รู้ความหมายของคติธรรมดา และประโยชน์ที่เป็นจุดหมายแท้จริงของชีวิต

๓) อัตถัญญตา รู้ตน คือ รู้ตามเป็นจริงว่า ตัวเรานั้น ว่าโดยฐานะ ภาวะเพศ กำลังความรู้ ความถนัด ความสามารถ และคุณธรรม เป็นต้น บัดนี้เท่าไร อย่างไร แล้วประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและทำการต่างๆ ให้สอดคล้องถูกจุด ที่จะสัมฤทธิ์ผล ตลอดจนแก้ไขปรับปรุงตนให้เจริญงอกงามถึงความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นไป

๔) มัตถัญญตา รู้ประมาณ คือ รู้จักพอดี เช่น รู้จักประมาณในการบริโภค ในการใช้จ่ายทรัพย์ รู้จักความพอเหมาะพอดีในการพูด การปฏิบัติกิจและทำการต่างๆ ตลอดจนการพักผ่อนนอนหลับและการสนุกสนานรื่นเริงทั้งหลาย ทำการทุกอย่างด้วยความเข้าใจวัตถุประสงค์เพื่อผลดีแท้จริงที่พึงต้องการ โดยมีใช้เพียงเพื่อเห็นแก่ความพอใจ ชอบใจ หรือเอาแต่ใจของตน แต่ทำตามความพอดีแห่งเหตุปัจจัยหรือองค์ประกอบทั้งหลาย ที่จะลงตัวให้เกิดผลดีงามตามที่มองเห็นด้วยปัญญา

๕) กาลัญญตา รู้กาล คือ รู้กาลเวลาอันเหมาะสม และระยะเวลาที่พึงใช้ในการประกอบกิจ ทำหน้าที่การงาน ปฏิบัติการต่างๆ และเกี่ยวข้องกับผู้อื่น เช่น รู้ว่า เวลาไหน ควรทำอะไร อย่างไร และทำให้ตรงเวลา ให้เป็นเวลา ให้ทันเวลา ให้พอเวลา ให้เหมาะเวลา ให้ถูกเวลา ตลอดจนรู้จักกะเวลาและวางแผนการใช้เวลาอย่างได้ผล

๖) ปริสัญญตา รู้ชุมชน คือ รู้จักถิ่น รู้จักที่ชุมชนและชุมชน รู้การอันควรต้องทำ กิริยาอย่างนี้ ควรต้องพูดอย่างนี้ ชุมชนนี้มีระเบียบวินัยอย่างนี้ มีวัฒนธรรมประเพณีอย่างนี้ มีความต้องอย่างนี้ ควรเกี่ยวข้อง ควรต้องสงเคราะห์ ควรรับใช้ ควรบำเพ็ญประโยชน์ให้อย่างนี้ๆ เป็นต้น

๗) บุคคลัญญตา รู้บุคคล คือ รู้จักและเข้าใจความแตกต่างแห่งบุคคล ว่าโดยอัธยาศัย ความสามารถ และคุณธรรม เป็นต้น ใครๆ ยิ่งหรือหย่อนอย่างไรและรู้จักที่จะปฏิบัติต่อบุคคลอื่นๆ ด้วยดีว่า ควรจะคบหรือไม่ ได้คตอะไร จะสัมพันธ์เกี่ยวข้อง จะใช้ จะยกย่อง จะตำหนิ หรือจะแนะนำสั่งสอนอย่างไร จึงจะได้ผลดี ดังนั้น ต้นตอ

ธรรม ๗ ข้อนี้นี้ เรียกว่า สปัริสธรรม แปลว่า ธรรมของสปัริสชน คือคนดี สุภาพชน สุภาพบุรุษหรือคนที่แท้ ซึ่งมีคุณสมบัติของความเป็นคนที่สมบูรณ์

๓. คนมีคุณแก่ส่วนรวม (สมาชิกที่ดีของสังคม) สมาชิกที่ดีผู้ช่วยสร้างสรรค์สังคม มีธรรม คือ หลักความประพฤติ ดังนี้

๑) มีพรหมวิหาร ๔ คือ ธรรมประจำใจของผู้ประเสริฐหรือผู้มีจิตใจยิ่งใหญ่ กว้างขวางดุจพระพรหม ๔ อย่าง^{๒๔} ต่อไปนี้

(๑) เมตตา ความรัก คือ ความปรารถนาดี มีไมตรี ต้องการช่วยเหลือให้ทุกคน ประสบประโยชน์และความสุข

(๒) กรุณา ความสงสาร คือ อยากช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากความทุกข์ ใฝ่ใจที่จะ ปลดปล่อยบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของคนและสัตว์ทั้งปวง

(๓) มุทิตา ความเบิกบานพลอยยินดี เมื่อเห็นผู้อื่นอยู่ดีมีสุข ก็มีใจแช่มชื่นเบิกบาน เมื่อเห็นเขาทำดีงามประสบความสำเร็จก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป ก็พลอยยินดีบันเทิงใจด้วย พร้อมทั้งจะ ช่วยส่งเสริมสนับสนุน

(๔) อุเบกขา ความมีใจเป็นกลาง คือ มองตามเป็นจริง โดยวางจิตเรียบสม่ำเสมอ มั่นคงเที่ยงตรงดุจตาชั่ง มองเห็นการที่บุคคลจะได้รับผลดีหรือชั่ว สมควรแก่เหตุที่ตน ประกอบ พร้อมทั้งจะวินิจฉัย วางตน และปฏิบัติไปตามหลักการ เหตุผล และความเที่ยงธรรม

๒) สังคหัตถ์ ๔ บำเพ็ญการสงเคราะห์ คือ ปฏิบัติตามหลักการสงเคราะห์ หรือ ธรรมเครื่องยึดเหนี่ยวใจคน และประสานหมู่ชนไว้ในสามัคคี ที่เรียกว่า สังคหัตถ์ ๔ อย่าง^{๒๕} ดังต่อไปนี้

(๑) ทาน ให้ปัน คือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปัน ช่วยเหลือสงเคราะห์ ด้วยปัจจัยสี่ ทุนหรือทรัพย์สินสิ่งของ ตลอดจนให้ความรู้ความเข้าใจ และศิลปวิทยา

(๒) ปิยวาจา พูดอย่างรักกัน คือ กล่าวคำสุภาพ ไพเราะ น่ารัก ชี้แจงแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีเหตุผลเป็นหลักฐาน ชักจูงในทางที่ดีงาม หรือคำแสดงความเห็นอกเห็นใจ ให้กำลังใจ รู้จักพูดให้เกิดความเข้าใจดี สามานสามัคคี เกิดไมตรี ทำให้รักใคร่นับถือและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

(๓) อตถจริยา ทำประโยชน์แก่เขา คือ ช่วยเหลือด้วยแรงกาย และชวนชวน ช่วยเหลือกิจการต่างๆ บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ รวมทั้งช่วยแก้ไขปัญหาคและช่วยปรับปรุงส่งเสริมในด้านจริยธรรม

(๔) สมานัตตตา เอาตัวเข้าสมาน คือ ทำตัวให้เข้ากับเขาได้ วางตนเสมอต้นเสมอปลาย ให้ความเสมอภาค ปฏิบัติสม่ำเสมอต่อคนทั้งหลาย ไม่เอาเปรียบและเสมอในสุขทุกข์ คือ ร่วมสุข ร่วมทุกข์ ร่วมรับรู้ ร่วมแก้ไขปัญหาคเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกัน

พูดสั้นๆ ว่า ช่วยด้วยทุนด้วยของหรือความรู้; ช่วยด้วยถ้อยคำ; ช่วยด้วยกำลังงาน; ช่วยด้วยการร่วมเผชิญและแก้ปัญหา

๔. คนผู้เป็นส่วนร่วมที่ดีของหมู่ชน (สมาชิกที่ดีของชุมชน) คนผู้เป็นส่วนร่วมที่ดีของชุมชน ซึ่งจะช่วยให้หมู่ชนอยู่ร่วมกันด้วยดี มีธรรม คือ หลักความประพฤติดังนี้

๑) นาถกรณธรรม ๑๐ ฟังตนเองได้ คือ ทำตนให้เป็นที่ฟังของตนได้ พร้อมทั้งจะรับผิดชอบตนเอง ไม่ทำตัวให้เป็นปัญหาหรือเป็นภาระถ่วงหมู่คณะ หรือหมู่ญาติ ด้วยการประพฤติธรรมสำหรับสร้างที่พึ่งแก่ตนเอง ๑๐ ประการ^{๒๖} คือ

^{๒๔} ที.ม. (ไทย) ๑๐/๑๘๔/๒๒๕.

^{๒๕} ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๑๔๐/๑๖๗.

(๑) ศิล ประพฤติดีมีวินัย คือ ดำเนินชีวิตโดยสุจริต ทั้งทางกาย ทางวาจา มีวินัย และประกอบสัมมาชีพ

(๒) พหุสัจจะ ได้ศึกษาศดับมาก คือ ศึกษาเล่าเรียนสดับรับฟังมาก อันใดเป็น สายวิชาของตน หรือตนศึกษาศิลปวิทยาใดก็ศึกษาให้ชำรอง มีความเข้าใจกว้างขวางลึกซึ้ง รู้ชัดเจน และใช้ได้จริง

(๓) กัลยาณมิตตตา รู้จักคบคนดี คือ มีกัลยามิตร รู้จักเลือกเสวนาเข้าหาที่ ปรีกษาหรือผู้แนะนำสั่งสอนที่ดี เลือกสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับและถ้อยเยี่ยงอย่างสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่ดี ซึ่ง จะทำให้ชีวิตเจริญงอกงาม

(๔) โสวัสสตา เป็นคนที่พูดกันง่าย คือ ไม่ดื้อรั้นกระด้าง รู้จักรับฟังเหตุผลและ ข้อเท็จจริง พร้อมที่จะแก้ไขปรับปรุงตน

(๕) กิงกรณียสุ ทักขตา ขวนขวายกิจของหมู่ คือ เอาใจใส่ช่วยเหลือธุระและ กิจการขอชวนร่วมหมู่คณะ ญาติ เพื่อนพ้อง และของชุมชน รู้จักใช้ปัญญาไตร่ตรองหาวิธีดำเนินการที่ เหมาะหา ทำได้ จัดได้ ให้สำเร็จเรียบร้อยด้วยดี

(๖) ธรรมกามตา เป็นผู้ใคร่ธรรม คือ รักธรรม ชอบการศึกษา ค้นคว้า สอบถาม หาความรู้หาความจริง รู้จักพูด รู้จักรับฟัง สร้างความรู้สึกละสันนิสนมสบายใจ ชวนให้ผู้อื่นอยากเข้ามา ปรีกษาและร่วมสนทนา

(๗) วิริยารัมภะ มีความเพียรขยัน คือ ขยันหมั่นเพียร พยายามหลีกเลี่ยงความชั่ว ประกอบความดี บากบั่น ก้าวหน้า ไม่ย่อท้อ ไม่ละเลยทอดทิ้งธุระหน้าที่

(๘) สันตุกฐิ มีสันโดษรู้พอดี คือ ยินดี พึงพอใจแต่ในลาภผล ผลงานและผลสำเร็จ ต่างๆ ที่ตนสร้างหรือแสวงหามาได้ด้วยเรี่ยวแรงความเพียรพยายามของตนเองโดยทางชอบธรรม และ ไม่มัวเมาเห็นแก่ความสุขทางวัตถุ

(๙) สติ มีสติคงมั่น คือ รู้จักกำหนดจดจำ ระลึกการที่ทำ คำที่พูด กิจที่ทำแล้ว และที่จะต้องทำต่อไปได้ จะทำอะไรก็รอบคอบ รู้จักยับยั้งชั่งใจ ไม่ผลิผลาม ไม่เลินเล่อ ไม่เลื่อนลอย ไม่ประมาท ไม่ยอมถลำลงในทางผิดพลาด ไม่ปล่อยปละละเลยทั้งโอกาสสำหรับความดีงาม

(๑๐) ปัญญา มีปัญญาเหนืออารมณ์ คือ มีปัญญายังรู้เหตุผล รู้ดี รู้ชั่ว คุณโทษ ประโยชน์มิใช่ประโยชน์ มองสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง รู้จักพิจารณาวินิจฉัยด้วยใจเป็นอิสระ ทำ การต่างๆ ด้วยความคิดและมีวิจารณ์ญาณ

๒) สาราณียธรรม ๖ ประการ อยู่ร่วมในหมู่ด้วยดี ในด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นที่ เป็นเพื่อนร่วมงาน ร่วมกิจการ หรือร่วมชุมชน ตลอดจนพี่น้องร่วมครอบครัว พึงปฏิบัติตามหลักการ อยู่ร่วมกันที่เรียกว่า สาราณียธรรม (ธรรมเป็นเหตุให้ระลึกถึงกัน) ๖ ประการ^{๒๖} คือ

(๑) เมตตากายกรรม ทำต่อกันด้วยเมตตา คือ แสดงไมตรีและความหวังดีต่อ เพื่อนร่วมงาน ร่วมกิจการ ร่วมชุมชน ด้วยการช่วยเหลือกิจธุระต่างๆ โดยเต็มใจ แสดงอาการกิริยา สุภาพ เคารพนับถือกัน ทั้งต่อหน้าและลับหลัง

^{๒๖} ที่.ปา. (ไทย) ๑๑/๓๑๗/๒๕๗.

^{๒๗} ที่.ปา. (ไทย) ๑๑/๓๒๔/๓๒๑-๓๒๒,

(๒) เมตตาวจีกรรม พุดต่อกันด้วยเมตตา คือ ช่วยบอกแจ้งสิ่งที่เป็นประโยชน์ สอนหรือแนะนำตักเตือนกันด้วยความหวังดี กล่าววาจาสุภาพ แสดงความเคารพนับถือกันทั้งต่อหน้า และลับหลัง

(๓) เมตตามโนกรรม คิดต่อกันด้วยเมตตา คือ ตั้งจิตปรารถนาดี คิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่กัน มองกันในแง่ดี มีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสต่อกัน

(๔) สาธารณโภคี ได้มาแบ่งกันกินใช้ คือ แบ่งปันลาภผลที่ได้มาโดยชอบธรรม แม้เป็นของเล็กน้อยก็แจกจ่ายให้ได้มีส่วนร่วมใช้สอยบริโภคทั่วกัน

(๕) สีลสามัญญตา ประพฤติให้ดีเหมือนเขา คือ มีความประพฤติสุจริตดีงาม รักษาระเบียบวินัยของส่วนรวม ไม่ทำตนให้เป็นที่น่ารังเกียจหรือเสื่อมเสียแก่หมู่คณะ

(๖) ทิฏฐิสามัญญตา ปรับความเห็นเข้ากันได้ คือ เคารพรับฟังความคิดเห็นกัน มีความเห็นชอบร่วมกัน ตกลงกันได้ในหลักการสำคัญ ยึดถืออุดมคติ หลักแห่งความดีงามหรือจุดหมายสูงสุดอันเดียวกัน

๕. คนมีชีวิตอยู่อย่างมั่นใจ (ชีวิตที่เลิศล้ำสมบูรณ์) คนที่มีความมั่นใจในชีวิตของตน จนไม่หวาดหวั่นพรั่นพรึงแม้ต่อความตาย ก็เพราะได้ดำเนินชีวิตของตนอยู่อย่างดีที่สุดและได้ใช้ชีวิตนั้นให้เกิดคุณประโยชน์ค้ำค้ำกับการที่ได้เกิดมาแล้วชาติหนึ่ง เรียกได้ว่าเป็นผู้อยู่อย่างผู้มีชัย ประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต คนเช่นนั้นคือผู้ที่ได้เข้าถึงจุดหมายแห่งการมีชีวิต และดำเนินชีวิตของตนตามหลักการต่อไปนี้

๑) อรรถ ๓ นำชีวิตสู่จุดหมาย คือ ดำเนินชีวิตให้บรรลุประโยชน์ที่เป็นจุดหมายของการมีชีวิต ที่เรียกว่า อตตะ^{๒๘} คือ

(๑) ทิฐุธัมมิกัตถะ จุดหมายขั้นตาเห็น หรือ ประโยชน์ปัจจุบัน ที่สำคัญ คือ

- ก) มีสุขภาพดี ร่างกายแข็งแรง ไร้โรค งามสง่า อายุยืนยาว
- ข) มีเงินมีงาน มีทรัพย์จากอาชีพสุจริต พึ่งตนได้ทางเศรษฐกิจ
- ค) มีสถานภาพดี ทรงยศ เกียรติ ไมตรี เป็นที่ยอมรับในสังคม
- ง) มีครอบครัวผาสุก ทำวงศ์ตระกูลให้เป็นที่น่าพอใจ

ทั้งหมดนี้ พึงให้เกิดมีโดยธรรม และใช้หรือปฏิบัติให้เกิดประโยชน์สุขโดยชอบทั้งแก่ตน และผู้อื่น

(๒) สัมปรายิกัตถะ จุดหมายขั้นเลียดาเห็น หรือ ประโยชน์เบื้องหน้า ที่เป็นคุณค่าของชีวิต ซึ่งให้เกิดความสุขล้าลึกภายในโดยเฉพาะ

- ก) ความอบอุ่นซาบซึ้งสุขใจ ด้วยศรัทธา มีหลักใจ
- ข) ความภูมิใจ ในชีวิตสะอาดที่ได้ประพฤติแต่การดีงามสุจริต
- ค) ความอิมใจ ในชีวิตมีคุณค่า ที่ได้เสียสละบำเพ็ญประโยชน์
- ง) ความแก้แค้นกล้ามั่นใจ ด้วยมีปัญญาที่จะแก้ปัญหาหน้าพาชีวิตไป
- จ) ความโปร่งโล่งมั่นใจ ว่าได้ทำกรรมดี มีหลักประกันวิถีสู่ภพใหม่

^{๒๘} พ.จ. (ไทย) ๓๐/๗๕๕/๓๘๘.

(๓) ปรมัตถะ จุดหมายสูงสุด หรือ ประโยชน์อย่างยิ่ง คือ การมีปัญญารู้เท่าทันความจริง เข้าถึงธรรมชาติของโลกและชีวิต อันทำให้จิตใจเป็นอิสระ

ก) ไม่หวั่นไหวหรือถูกครอบงำด้วยความผันผวนปรวนแปรต่างๆ

ข) ไม่ผิดหวังโศกเศร้าบีบคั้นจิตเพราะความยึดติดถือมั่นในสิ่งใด

ค) ปลดโปร่ง สงบ ผ่องใส สดชื่น เบิกบานใจตลอดเวลา

ง) เป็นอยู่และทำการด้วยปัญญาซึ่งมองที่เหตุปัจจัย

อรรถ ๓ ขั้นนี้ จัดแบ่งใหม่เป็น ๓ ด้านดังนี้

(๑) อัตตัตถะ จุดหมายเพื่อตน หรือ ประโยชน์ตน คือ ประโยชน์ ๓ ขั้นข้างต้น ซึ่งพึงทำให้เกิดขึ้นแก่ตนเองหรือพัฒนาชีวิตของตนให้ถึง

(๒) ปรัตถะ จุดหมายเพื่อผู้อื่น หรือ ประโยชน์ผู้อื่น คือ ประโยชน์ ๓ ขั้นข้างต้น ซึ่งพึงช่วยเหลือให้ผู้อื่นหรือเพื่อนมนุษย์ได้บรรลุถึงด้วยการชักนำสนับสนุนให้เขาพัฒนาชีวิตของเขาเองขึ้นไปจนเข้าถึงตามลำดับ

(๓) อุภยัตถะ จุดหมายร่วมกัน หรือ ประโยชน์ทั้งสองฝ่าย คือ ประโยชน์สุขและความดีงามร่วมกันของชุมชนหรือสังคม รวมทั้งภาวะและปัจจัยแวดล้อมต่างๆ ทั้งทางวัตถุ เช่น ป่า แม่น้ำ ถนนหนทาง และทางนามธรรม เช่น ศีลธรรม วัฒนธรรม ซึ่งพึงช่วยกันสร้างสรรค์บำรุงรักษา เพื่อเกื้อหนุนให้ทั้งตนและผู้อื่นก้าวไปสู่จุดหมาย ๓ ขั้นข้างต้น อย่างน้อยไม่ให้การแสวงประโยชน์ตนส่งผลกระทบเสียหายต่อประโยชน์สุขของส่วนรวม ดังตัวอย่าง พระภิกษุเมื่อปฏิบัติตามพระวินัย ย่อมช่วยรักษาสามัคคีแห่งสงฆ์ อันเป็นบรรยากาศที่เกื้อหนุนให้ภิกษุที่อยู่ร่วมกันทุกรูปอยู่ผาสุก และเจริญงอกงามในการปฏิบัติ จนอาจถึงปรมัตถ์ คือประโยชน์สูงสุด

๒) ภายในทรงพลัง คือ มีกำลังที่เกิดจากคุณธรรมความประพฤติปฏิบัติที่เป็นหลักประกันของชีวิต ซึ่งทำให้เกิดความมั่นใจในตนเองจนไม่มีความหวาดหวั่นกลัวภัย เรียกว่า พละ (ธรรมอันเป็นกำลัง) มี ๔ ประการ^{๒๙} กล่าวคือ

(๑) ปัญญาพละ กำลังปัญญา คือ ได้ศึกษา มีความรู้ความเข้าใจถูกต้องชัดเจน ในเรื่องราวและกิจการที่ตนเกี่ยวข้อง ตลอดไปถึงสภาวะอันเป็นธรรมดาของโลกและชีวิต เป็นผู้กระทำการต่างๆ ด้วยความเข้าใจเหตุผลและสภาพความจริง

(๒) วิริยพละ กำลังความเพียร คือ เป็นผู้ประกอบกิจการหน้าที่การงานต่างๆ อยู่ตลอดเวลา ด้วยความบากบั่นพยายาม ไม่ได้ทอดทิ้งหรือย่อหย่อนทอดถอย

(๓) อนวัชพละ (แปลตามศัพท์ว่า กำลังการกระทำที่ปราศจากโทษ) กำลังสุจริต หรือกำลังความบริสุทธิ์ คือมีความประพฤติและหน้าที่การงาน สุจริตไร้โทษ สะอาดบริสุทธิ์ ไม่มีข้อที่ใครจะติเตียนได้

(๔) สังคหพละ กำลังการสงเคราะห์ คือ ได้ช่วยเหลือเกื้อกูล ทำตนให้เป็นประโยชน์แก่เพื่อนมนุษย์ เป็นสมาชิกที่มีคุณประโยชน์ของชุมชน

ตัวอย่างเช่น เป็นข้าราชการ พึงจำสัณฯ ว่า รู้งานดี ทำหน้าที่ไม่บกพร่อง มีสะอาด ไม่ขาดมนุษยสัมพันธ์

^{๒๙} ๐.น.ว.ก. (ไทย) ๒๓/๒๐๙/๓๗๖.

๓) ตั้งตนบนฐานที่มั่น ซึ่งใช้เป็นที่ยืนหยัดให้สามารถยึดเอาผลสำเร็จสูงสุดอันเป็นที่หมายได้ โดยไม่เกิดความสำคัญตนผิด ไม่เปิดช่องแก่ความผิดพลาดเสียหาย และไม่เกิดสิ่งมัวหมองหมักหมมทับถมตน ด้วยการปฏิบัติตามหลักธรรมที่เรียกว่า อริยฐาน (ธรรมเป็นที่มั่น) ๔ ประการ^{๓๐} คือ

(๑) ปัญญา ใช้ปัญญา คือ ดำเนินชีวิตด้วยปัญญา ทำกิจการต่างๆ ด้วยความคิด เมื่อประสบเหตุใดๆ ก็ไม่วางตามอารมณ์หรือหลงไปตามสิ่งที่เฝ้าฝัน ศึกษาสิ่งต่างๆ ให้มีความรู้ชัด หยั่งเห็นเหตุผล เข้าใจภาวะของสิ่งทั้งหลายจนเข้าถึงความจริง

(๒) สัจจะ รักษาสัจจะ คือ สงวนรักษาดำรงตนมั่นในความจริงที่รู้ชัด เห็นชัด ด้วยปัญญา เริ่มแต่จริงวาจา จริงในหลักการ จริงในการปฏิบัติ จนถึงจริงปรมาตม์

(๓) จาคะ เพิ่มพูนจาคะ คือ คอยเสริมหรือทวีความเสียสละ ให้เข้มแข็งมีกำลังแรงยิ่งขึ้นอยู่เสมอ เพื่อป้องกันหรือตัดทอนตนไว้มิให้ตกไปเป็นทาสของลาภสักการะและผลสำเร็จเป็นต้น ที่ตนได้สร้างขึ้น อันคอยล่อเร้าเฝ้าฝันให้เกิดความยึดติด ลำพอง และลุ่มหลงมัวเมา สิ่งใดเคยชินเป็นนิสัยหรือเคยยึดถือไว้ แต่ผิดพลาด ไม่จริง ไม่ถูกต้อง ก็สามารถละได้ทั้งหมด เริ่มแต่สละอามิสจนถึงสละกิเลส

(๔) อุปสมะ รู้จักสงบใจ คือรู้จักหาความสุขสงบทางจิตใจ ผีตกนให้สามารถระงับความมัวหมองดับความขัดข้องรบกวนอันเกิดจากกิเลสได้ ทำจิตใจให้สงบผ่องใสรู้จักรสแห่งสันติ คนที่รู้จักรสแห่งความสุขอันเกิดจากความสงบใจแล้ว ย่อมจะไม่หลงไหลมัวเมาในวัตถุ หรือลาภ ยศ สรรเสริญ เป็นต้น โดยง่าย

๖. คุณสมบัติของพ่อค้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ในพุทฺธยปาปณิกสูตรว่า เกี่ยวกับคุณลักษณะ ๓ ประการของนักบริหารที่จะช่วยให้นักบริหารทำสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี^{๓๑} ได้แก่

๑) จักขุมา หมายถึง ปัญญามองการณ์ไกล เช่นถ้าเป็นพ่อค้าหรือนักบริหารธุรกิจ ต้องรู้ ว่าอนาคตเศรษฐกิจหรือตลาดจะมีแนวโน้มเป็นแบบไหนหรือสามารถคาดการณ์ทิศทางหรืออนาคตในการดำเนินธุรกิจได้แม่นยำจากการอาศัยกระบวนการคิดที่รอบคอบและมีเหตุผล โดยอาจใช้ประสบการณ์ในอดีตร่วมในการตัดสินใจและวางแผนด้วย ซึ่งคุณลักษณะข้อแรกนี้ตรงกับภาษาอังกฤษคำว่า Conceptual Skill คือการชำนาญในการใช้ความคิด หรือ ทักษะทางด้านความคิด

๒) วิรุโรร หมายถึง จัดการธุระได้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น นักการเงินต้องมีความรู้และความเชี่ยวชาญทางการเงินสามารถคำนวณอัตราผลตอบแทนต่างๆได้หรือเข้าใจในงบการเงินที่ใช้ในการประกอบการตัดสินใจได้ ในกรณีแพทย์ผ่าตัดตมองก็ต้องมีความเชี่ยวชาญในการผ่าตัดตมอง เป็นต้น คุณลักษณะที่สองนี้ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า Technical Skill คือความชำนาญการด้านเทคนิค หรือ ทักษะทางด้านการปฏิบัติงาน

๓) นิสสัยสัมปันโน หมายถึง พึ่งพาอาศัยคนอื่นได้เพราะเป็นคนมีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความสามารถในการติดต่อประสานงานให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้ตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด มี

^{๓๐} ม.อ. (ไทย) ๑๔/๖๘๒/๔๓๗.

^{๓๑} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ (ฉบับประมวลธรรม)**, (กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ที่ บริษัท สหธรรมมิก จำกัด, ๒๕๕๔), หน้า ๙๖ – ๙๘.

ความสามารถในการสื่อสารและประสานงานให้แต่ละฝ่ายในองค์กรดำเนินแนวทางตามกรอบทิศทางที่องค์กรต้องการบรรลุได้หรือมีความสามารถในการผูกใจคนให้เป็นที่รักของคนโดยสามารถทำให้พนักงานแต่ละคนปฏิบัติงานตามคำสั่งด้วยความเต็มใจได้ เป็นต้น คุณลักษณะที่สามนี้ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า Human Relation Skill คือความชำนาญด้านมนุษยสัมพันธ์ หรือ ทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์

พระพุทธศาสนามีหลักการสำคัญอยู่ที่อริยสัจ ๔ ประการ ที่จัดว่าเป็นแก่นเป็นแกน หรือเป็นหัวใจของพระพุทธศาสนา เพราะเป็นสัจธรรมที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสรู้ สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นหลักในการวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ หาสาเหตุของปัญหา แก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในที่ทำงาน เช่น อยู่ซ่อมรถยนต์ ได้อย่างแท้จริง

สรุปได้ว่า หลักพุทธธรรมในการแก้ปัญหา ได้แก่ อริยสัจ ๔ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาภายในอยู่ซ่อมรถได้ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ ๑ ทุกข์ ขั้นตัวปัญหา มองปัญหาที่เกิดขึ้น และยอมรับว่ามีปัญหา ในการดำเนินงานตามความเป็นจริง เพราะการทำงานทุกอย่างย่อมมีปัญหา เล็กบ้างใหญ่บ้างแล้วแต่กรณี คือ จุดอ่อนของงานธุรกิจบริการอยู่ซ่อมรถยนต์ เพื่อให้เข้าใจรากเหง้าของปัญหาในอยู่ซ่อมรถยนต์

ขั้นที่ ๒ สมุทัย ขั้นสาเหตุของปัญหา จัดเป็นขั้นวิเคราะห์และวินิจฉัยมูลเหตุของปัญหาซึ่งจะต้องแก้ไขกำจัดให้หมดสิ้นไป คือ สาเหตุที่ทำให้เกิดจุดอ่อน ของงานธุรกิจบริการอยู่ซ่อมรถยนต์ว่ามีสาเหตุมาจากอะไร

ขั้นที่ ๓ นิโรธ ขั้นดับปัญหา จัดเป็นขั้นชี้บอกภาวะปราศจากปัญหาซึ่งเป็นจุดหมายที่ต้องการ ให้เห็นว่าการแก้ปัญหานั้นเป็นไปได้ คือ จุดแข็ง ที่องค์กรต้องการให้เกิดในการดำเนินงานธุรกิจบริการอยู่ซ่อมรถยนต์มีผลประกอบการเป็นที่น่าพึงพอใจ

ขั้นที่ ๔ มรรค ขั้นลงมือแก้ปัญหา จัดเป็นขั้นกำหนดวิธีการและรายละเอียดที่จะต้องปฏิบัติในการลงมือแก้ปัญหา คือ กระบวนการสร้างจุดแข็งให้เกิดขึ้นในการดำเนินงานหรือวิธีการบริหารจัดการธุรกิจอยู่ซ่อมรถยนต์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยแนวทางของหลัก อริยมรรคมีองค์ ๘ หรือ น้อมหลักธรรมเข้าสู่กระบวนการแก้ปัญหาตามหลักบริหารทรัพยากร ๔M

๓.๓ หลักพุทธธรรมสำหรับส่งเสริมธุรกิจบริการอยู่ซ่อมรถยนต์

การประกอบธุรกิจใดๆ ก็ตาม เมื่อจะดำเนินการผู้ประกอบการธุรกิจจำเป็นต้องมีหลักพุทธธรรมในการบริหารตน คือ ฝึกปฏิบัติตนให้มีความประพฤติและปฏิบัติตนประกอบไปด้วยคุณธรรมควรแก่การยกย่อง เป็นที่พึงพอใจต่อผู้พบเห็นหรือลูกค้า โดยมีหลักพุทธธรรมที่เหมาะสมกับการส่งเสริมธุรกิจอยู่ซ่อมรถยนต์ ดังต่อไปนี้

๓.๓.๑ หลักความเจริญ

การปฏิบัติตามหลักธรรมที่จะนำชีวิตไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง ที่เรียกว่า จักร (ธรรมประดุจล้อทั้งสี่ที่นารถไปสู่จุดหมาย) ซึ่งจะทำให้ธุรกิจอยู่ซ่อมรถยนต์มีความเจริญ มี ๔ ข้อ ดังนี้

๑. ปฏิรูปเทสวาสะ เลือกอยู่ถิ่นที่เหมาะสม คือ เลือกหาสถานที่ ที่ตั้งจุดให้บริการ หรือทำเล ที่เหมาะสมในการประกอบธุรกิจ ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการประกอบธุรกิจแต่ละชนิด เพราะจะเอื้ออำนวยความสะดวกต่อการดำเนินธุรกิจได้ เช่น ที่ตั้งอยู่ซ่อมรถยนต์ จะต้องอยู่ในบริเวณที่

สะดวกต่อการเข้ารับบริการของลูกค้า ง่าย ๆ ไป มา สะดวก เข้าถึงได้ง่าย และที่สำคัญควรอยู่ในจุดที่ห่างไกลจากจุดที่เสี่ยงอันตราย เป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับลูกค้าผู้มารับบริการอีกทางหนึ่ง

๒. สัมปรีสุปัสสยะ เสาะเสวนาคนดี คือ รู้จักเสวนาคบหาหรือร่วมหมู้กับบุคคลผู้มีความรู้ มีคุณธรรมประจำใจ ไม่ชักชวนเราไปประกอบงานในทางที่นำไปสู่ความเสื่อมเสีย ผู้ทรงคุณ และผู้ที่จจะเกื้อกูลแก่การดำเนินธุรกิจให้ เจริญก้าวหน้าองงาม ทั้งโดยความเจริญทางโภคทรัพย์จากกำไรที่ได้จากการให้บริการและความเจริญโดยธรรม เช่น การคัดเลือกคู่ค้า ต้องเป็นคู่ค้าที่มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ชักชวนให้นำสินค้าที่ไม่ได้มาตรฐานมาบริการลูกค้า แต่คิดราคาแพงกว่ามาตรฐาน หรือ การคัดเลือกพนักงานในอู่ซ่อมรถยนต์ มีการสอบประวัติอาชญากรก่อนรับเข้าทำงาน และพยายามอบรมพนักงานเหล่านั้นให้รู้จักคบหาเพื่อนที่ไม่ชักชวนไปในทางทุจริต เช่น การมั่วสุมยาเสพติด เป็นต้น

๓. อัตตสัมมาปณิธิ ตั้งตนไว้ถูกวิธี คือ ดำรงตนมั่นอยู่ในธรรมและทางดำเนินชีวิตที่ถูกต้องตามกฎหมายหรือข้อตกลงทางสังคม ไม่ข้องแวะกับการประกอบธุรกิจที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดกฎหมายบ้านเมืองใด ๆ ตั้งเป้าหมายในการให้บริการและดำเนินธุรกิจการงานให้ตั้งตามแนชัด และนำองค์กรของตนไปถูกทางสู่จุดหมายที่ตั้งตาม แน่วแน่ มั่นคง ไม่พรั่นหาย ไม่เผลอเขินแซ หรือ ถลาลไปสู่กระบวนการที่ผิดกฎหมายหรือบทบัญญัติของสังคมแต่อย่างใด เช่น ในกรณีการบริหารธุรกิจอู่ซ่อมรถยนต์ แต่ละอู่จะมีปณิธานในการให้บริการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เป็นกันเองกับลูกค้า บริการลูกค้าอย่างเท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติ เสมอต้นเสมอปลาย ทั้งนี้ อู่ซ่อมรถยนต์จะต้องไม่รับซื้อของโจร ไม่นำสินค้าหนีภาษีมาบริการให้ลูกค้า มีการเสียภาษีให้รัฐอย่างถูกต้องตามกฎหมายและกฎกติกาในการดำเนินธุรกิจอู่ซ่อมรถยนต์ด้วย

๔. ปุพเพกตปุญญตา มีทุนดีได้เตรียมไว้ ทุนดีส่วนหนึ่ง คือ ความมีสติปัญญา มีความรู้ ความถนัดในการให้บริการภายในอู่ซ่อมรถยนต์อย่างถ่องแท้ เป็นทรัพย์ภายใน แม้ไม่มากแต่ให้รู้จริงเกี่ยวกับการให้บริการ และร่างกายดี พร้อมที่จะให้บริการ เป็นต้น ที่เป็นพื้นมาแต่เดิม และอีกส่วนหนึ่ง คือ อาศัยพื้นเดิมเท่าที่ตัวมีอยู่ รู้จักแก้ไขปรับปรุงตน ศึกษาหาความรู้ สร้างเสริมคุณสมบัติ ความดีงาม ฝึกฝนความชำนาญ เตรียมไว้ก่อนแต่ต้น ซึ่งเมื่อมีเหตุต้องใช้ก็จะเป็นผู้พร้อมที่จะต้อนรับความสำเร็จ สามารถสร้างสรรค์ประโยชน์สุขและก้าวสู่ความเจริญยิ่งๆ ขึ้นไป ในกรณีอู่ซ่อมรถยนต์การจะเปิดอู่ซ่อมรถยนต์แต่ละอู่ได้นั้น อู่ส่วนใหญ่จะมีช่างที่ชำนาญการประจำอู่หนึ่งคนขึ้นไปเป็นอย่างน้อย ซึ่งช่างผู้ชำนาญการนี้ เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีค่าอันดับต้น ๆ ของอู่ เพราะแม้มีวัสดุอุปกรณ์ครบครัน แต่ไม่รู้จักใช้ให้เกิดประโยชน์ก็หาคุณค่าไม่ได้ และอู่ซ่อมรถยนต์ ในอำเภอเชิงใน ส่วนหนึ่งเป็นธุรกิจครอบครัว สืบทอดจากบรรพบุรุษรุ่นต่อรุ่น จึงมีชื่อเสียงหรือระดับความน่าเชื่อถือมาแต่รุ่นก่อนเป็นเครื่องยืนยันการให้บริการ ทำให้กิจการดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องชนิดรุ่นต่อรุ่นและมีเงินทุนไว้ใช้ในการบริหารเป็นทรัพย์ภายนอกที่ก่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้า

หลักความเจริญ คือ ปฏิบัติตามหลักธรรมที่จะนำชีวิตไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง เลือกที่ตั้งทำเลที่เหมาะสม เลือกหาสถานที่ ที่ตั้งจุดให้บริการ หรือ ทำเล ที่เหมาะสมในการประกอบธุรกิจ เสาะเสวนาคบหาเลือกคู่ค้าที่มีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นมิตรที่ไว้ใจได้และนำไปสู่การพัฒนาธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ ตั้งตนไว้ถูกวิธีดำรงตนมั่นอยู่ในธรรมและทางดำเนินชีวิตที่ถูกต้องตามกฎหมายหรือข้อตกลงทางสังคม มีทุนดีได้เตรียมไว้มีสติปัญญา มีความรู้ ความถนัดในการให้บริการภายในอู่ซ่อม

รถยนต์อย่างถ่องแท้ เป็นทรัพย์สินภายในและมีเงินทุนไว้ใช้ในการบริหารเป็นทรัพย์สินภายนอกที่ก่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้า

๓.๓.๒ หลักแห่งความสำเร็จ

เป็นแนวทางแห่งปฏิบัติตนตามหลักธรรม ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในกิจการนั้นๆ ที่เรียกว่า **อิทธิบาท (ธรรมให้ถึงความสำเร็จ)** ซึ่งมี ๔ ข้อ คือ

๑. ฉันทะ มีใจรัก คือ พอใจจะทำสิ่งนั้น เช่น การบริการภายในอู่ซ่อมรถยนต์ ผู้ให้บริการต้องมีใจรักในการให้บริการ ไม่ว่าจะเป็นการต้อนรับผู้มาเข้ารับบริการ หรือการซ่อมบำรุงรถยนต์ ต้องทำอย่างตั้งใจและทำด้วยใจรัก มีความกระตือรือร้นต้องการทำงานให้เป็นผลสำเร็จอย่างดี มีใช้สักว่าทำพอให้เสร็จ ๆ หรือทำเพียงเพราะอยากได้ ค่าตอบแทน, รางวัลหรือผลกำไร

๒. วิริยะ พากเพียรทำ คือ เมื่อให้บริการก็ทำด้วยความขยันหมั่นเพียร ประกอบธุรกิจบริการด้วยความขยันแข็ง กระตือรือร้นในการให้บริการด้วยความพยายาม เข้มแข็ง อดทน เอาธุระ ไม่ทอดทิ้ง ไม่ทอดทิ้ง ก้าวไปข้างหน้าจนกว่างานที่รับมอบหมายมาจะประสบผลสำเร็จ

๓. จิตตะ เอาจิตฝึกฝน คือ ให้บริการด้วยความเอาใจใส่ ไม่ทอดธุระ และทำสิ่งนั้นด้วยความใส่ใจ ไม่ปล่อยจิตใจฟุ้งซ่านเลือนลอย ใช้ความคิดแก้ปัญหาทบทวนในกรณีที่ได้รับมอบหมายนั้น ๆ บ่อย ๆ เสมอ ๆ ทำกิจหรืองานนั้นอย่างอุทิศตัวอุทิศใจ เอาใจใส่ในการบริการลูกค้า

๔. วิมังสา ใช้ปัญญาสอบสวน คือ หมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญตรวจตราหาเหตุผล และตรวจสอบข้อบกพร่องเล็กน้อยจนกระทั่งถึงขั้นเป็นต้น ในสิ่งที่ทำนั้น โดยรู้จักทดลอง วางแผน วัดผล คิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุง เป็นต้น เพื่อจัดการและดำเนินงานนั้นให้ได้ผลดียิ่งขึ้นไป ถ้าเป็นการบริการภายในอู่ซ่อมรถยนต์ จะเป็นการประเมิน ทดสอบ สินค้าบริการ หรือ ทดสอบเครื่องยนต์ หลังจากที่ได้ทำการซ่อมบำรุงเป็นที่เรียบร้อยแล้ว หากมีข้อผิดพลาดประการใดจะได้ปรับปรุงแก้ไขให้ทันก่อนส่งมอบสินค้าหรือบริการให้แก่ลูกค้า เพื่อความมั่นใจในประสิทธิภาพของงานที่ได้ทำอย่างเอาใจใส่

สรุป หลักแห่งความสำเร็จ คือ รักบริการ ทำงานด้วยความขยัน เอาใจใส่งานนั้น ๆ และทำงานด้วยปัญญา ย่อสั้น ๆ ว่า มีใจรัก พากเพียรทำ เอาจิตฝึกฝน ใช้ปัญญาสอบสวน เป็นหลักธรรมสำหรับคนทำงานที่ดี ตั้งตัวสร้างหลักฐานได้ และใช้ทรัพย์สินสมบัติให้เป็นประโยชน์ หลักพุทธธรรมข้อนี้เป็นแนวทางเพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบธุรกิจบริการอู่ซ่อมรถยนต์ ในการให้บริการและสร้างฐานะตั้งตัวได้ รู้จักใช้ทรัพย์สินที่หามาได้นั้นให้เป็นประโยชน์ แก่ตนเองและผู้อื่นได้อย่างถูกต้องดีงาม

๓.๓.๓ หลักพุทธธรรมที่เกื้อกูลต่อธุรกิจอู่ซ่อมรถยนต์

หากผู้ประกอบธุรกิจบริการอู่ซ่อมรถยนต์ปฏิบัติตามหลักธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ปัจจุบัน หรือหลักธรรมอันอำนวยประโยชน์สุขขั้นต้น ที่เรียกว่า ห่วงใจเศรษฐกิจ ภูมิธรรมมีกตลึงสัตตนิกรธรรม ๔ ประการ

๑. อุฏฐานสัมปทา ถึงพร้อมด้วยความหมั่น คือ ขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติหน้าที่การทำงาน ในการทำงานบริการภายในอู่ซ่อมรถยนต์ เป็นงานที่ต้องแข่งขันกับเวลาตลอด ผู้ประกอบการต้องทำงานอย่างขยันหมั่นเพียร เอาใจใส่ในงานอย่างกระตือรือร้น เพราะงานเกี่ยวกับยานยนต์นั้น ต้องให้ทันใจลูกค้า ผู้ประกอบการเกี่ยวกับอู่ซ่อมรถยนต์ต้องขยันหมั่นเพียร เพื่อให้กิจการดำเนินไปได้อย่างมี

เสถียรภาพ ภาษาชาวบ้านว่า ขยันหา จึงจะมีรายได้มาสนับสนุนกิจการภายในอยู่ ซึ่งแต่ละผู้มีภาระค่าใช้จ่ายมากมาย

๒. อารักขสัมปทา ถึงพร้อมด้วยการรักษา คือ เมื่อขยันหาทรัพย์มาได้ ผู้ประกอบการอยู่ซ่อมรถยนต์ต้องรู้จักจัดสรรทรัพย์หรือเงินทุนที่ต้องใช้สอยภายในอยู่ อย่างเป็นระบบระเบียบไม่เช่นนั้นจะทำให้เกิดภาวะฝืดเคืองในระบบเงินทุนภายในอยู่อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงต้องมีหลักพุทธธรรมข้อนี้เพื่อส่งเสริมให้กิจการดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. กัลยาณมิตตตา คบหาคนดีเป็นมิตร คือ รู้จักเสวนาคบหาคน ไม่คบไม่เอาอย่างผู้ที่ชักจูงไปในทางเสื่อมเสีย ในการบริหารอยู่ซ่อมรถยนต์นั้น มีทรัพยากรสำคัญอย่างหนึ่ง คือ ทรัพยากรด้านบุคคล หากการปกครองภายในอยู่ขาดความเข้มงวด พนักงานอาจจะหลงทางไปเลือกคบเพื่อนที่ไม่ดี นำไปสู่เส้นทางยาเสพติด หรือดื่มสุราหนัก จนทำให้เสียระบบในการทำงานได้ ผู้ให้บริการจึงต้องเลือกเสวนาศึกษาเยี่ยงอย่างคนดี ที่ประสบความสำเร็จ ท่านผู้รู้ผู้ทรงคุณ ผู้มีความสามารถ ผู้นำเคารพนับถือ และมีคุณสมบัติเกื้อกูลแก่อำชีพงานบริการ เพื่อเสถียรภาพภายในอยู่

๔. สมชีวิตา เลี้ยงชีวิตแต่พอดี คือ รู้จักกำหนดรายได้และรายจ่าย เป็นอยู่พอดีสมรายได้ มิให้ฝืดเคืองหรือฟุ่มเฟือย ให้รายได้เหนือรายจ่าย มีประหยัดเก็บไว้ เป็นหลักพุทธธรรมที่เป็นประโยชน์กับทุกองค์กร อยู่ซ่อมรถยนต์นั้น ดังที่ได้กล่าวแล้วว่ามีการะค่าใช้จ่ายรายเดือนในวงเงินที่สูงมาก หากไม่รู้จักบริหารเงินทุนและกำไรให้พอเหมาะพอดี จะให้อยู่ประสบปัญหาได้ หลักพุทธธรรมข้อนี้จึงส่งเสริมความสมดุลในการบริหารอย่างพอดี เป็นหลักที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานภายในอยู่ซ่อมรถได้ อย่างเหมาะสม

สรุป หลักพุทธธรรมหลักพุทธธรรมที่เกื้อกูลต่อธุรกิจอยู่ซ่อมรถยนต์ คือ หลักหัวใจเศรษฐกิจ ๔ ความขยันหมั่นเพียร การรักษาธุรกิจไม่ให้เสื่อม มิมิตรที่ดีและการเลี้ยงชีพอย่างพอเหมาะ สรุปได้สั้น ๆ ว่า รักบริการ ทำงานด้วยความขยัน เอาใจใส่งานนั้น ๆ และทำงานด้วยปัญญา, หลักคนทำมาหากินที่ดี ขยันหมั่นเพียร รู้จักจัดสรรทรัพย์หรือเงินทุน คบหาคนดีเป็น เลี้ยงชีวิตแต่

๓.๔ สรุป

จากการศึกษาเอกสารดังกล่าวมานั้น สรุปได้เป็น ๓ ประเด็น ดังต่อไปนี้

๑. ความหมายของหลักพุทธธรรม หลักพุทธธรรม หมายถึง พระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า เกี่ยวกับความจริงตามธรรมชาติ เป็นเนื้อแท้ของการดำเนินชีวิต เพื่อจะบรรลุจุดหมายแห่งชีวิตที่ดีงาม เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มุ่งประโยชน์สุขเพื่อมวลชน ผู้ศึกษาจึงควรดำเนินชีวิตเพื่อการทำประโยชน์แก่ผู้อื่นและแก่สังคม เมื่อทำความเข้าใจหลักพุทธธรรมที่สำคัญดังกล่าวแล้ว จะทำให้สามารถน้อมนำพระธรรมคำสั่งสอนเหล่านั้นมาเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตตามพระธรรมคำสั่งสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าและสามารถที่จะนำหลักพุทธธรรมเข้าไปเป็นแนวทางในการตัดสินใจ การวางแผน การบริหารระบบงานต่าง ๆ ได้

๒. หลักพุทธธรรมสำหรับแก้ปัญหาธุรกิจบริการอยู่ซ่อมรถยนต์ ได้แก่ อริยสัจ ๔ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาธุรกิจบริการอยู่ซ่อมรถยนต์ได้ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ ๑ ทุกข์ ขั้นตัวปัญหา มองปัญหาที่เกิดขึ้น และยอมรับว่ามีปัญหา ในการดำเนินงานตามความเป็นจริง เพราะการทำงานทุกอย่างย่อมมีปัญหา เล็กบ้างใหญ่บ้างแล้วแต่กรณี คือ จุดอ่อน ของงานธุรกิจบริการอยู่ซ่อมรถยนต์ เพื่อให้เข้าใจรากเหง้าของปัญหาในอยู่ซ่อมรถยนต์

ขั้นที่ ๒ สมุทัย ขั้นสาเหตุของปัญหา จัดเป็นขั้นวิเคราะห์และวินิจฉัยมูลเหตุของปัญหา ซึ่งจะต้องแก้ไขกำจัดให้หมดสิ้นไป คือ สาเหตุที่ทำให้เกิดจุดอ่อน ของงานธุรกิจบริการอยู่ซ่อมรถยนต์ ว่ามีสาเหตุมาจากอะไร

ขั้นที่ ๓ นิโรธ ขั้นดับปัญหา จัดเป็นขั้นชี้บอกภาวะปราศจากปัญหาซึ่งเป็นจุดหมายที่ต้องการ ให้เห็นว่าการแก้ปัญหานั้นเป็นไปได้ คือ จุดแข็ง ที่องค์กรต้องการให้เกิดในการดำเนินงาน ธุรกิจบริการอยู่ซ่อมรถยนต์มีผลประกอบการเป็นที่น่าพึงพอใจ

ขั้นที่ ๔ มรรค ขั้นลงมือแก้ปัญหา จัดเป็นขั้นกำหนดวิธีการและรายละเอียดที่จะต้องปฏิบัติในการลงมือแก้ปัญหา คือ กระบวนการสร้างจุดแข็งให้เกิดขึ้นในการดำเนินงานหรือวิธีการบริหารจัดการธุรกิจอยู่ซ่อมรถยนต์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยแนวทางของหลัก อริยมรรคมีองค์ ๘ หรือ น้อมหลักธรรมเข้าสู่กระบวนการแก้ปัญหาตามหลักบริหารทรัพยากร ๔M

๓. หลักพุทธธรรมสำหรับส่งเสริมธุรกิจอยู่ซ่อมรถยนต์ประกอบด้วย หลัก ๓ ประการดังต่อไปนี้

๓.๑ หลักแห่งความเจริญ ที่เรียกว่า จักร คือ ธรรมประจักษ์ทั้ง ๔ ที่นำรถไปสู่จุดหมาย ได้แก่ เลือกลูกยู่ถิ่นที่เหมาะสม เสาะเสวนาคนดี ตั้งตนไว้ถูกวิถี มีทุนดีได้เตรียมไว้

๓.๒ หลักแห่งความสำเร็จ เรียกว่า อิทธิบาท ธรรมให้ถึงความสำเร็จ ได้แก่ มีใจรัก พากเพียรเป็นนิจ เอาจิตฝึกฝน ใช้ปัญญาสอบสวน

๓.๓ หลักพุทธธรรมที่เกื้อกูลต่อธุรกิจ คือ หลักหัวใจเศรษฐี ๔ ตั้งตัวสร้างหลักฐานได้ ประกอบด้วย ความถึงพร้อมด้วยความหมั่น ถึงพร้อมด้วยการรักษา คบหาคนดีเป็นมิตร เลี้ยงชีวิตแต่พอดี เมื่อหาทรัพย์มาได้แล้ว รู้จักจัดสรรทรัพย์นั้นเพียรพยายามแสวงหา รักษา และครอบครองโภคทรัพย์ไว้นั้น เพื่อจะใช้ให้เป็นประโยชน์ทั้งแก่ตนและคนอื่น โดยรู้จักจัดสรรใช้สอยทรัพย์สมบัติให้เกิดคุณประโยชน์